7 1. 46.

Den 2 Mart. 1801 föredr. och remitt. til Ber. Utsk.

692

Förslag til Pris-fråga,

~~Den Skolor...~~ [illegible] utställas den 1 instundande Maji.

Ahlmanska Skolorne ~~[illegible]~~

[illegible]igt 11te punkten i framl. Herr Assessoren [illegible]s Testamentariska författning af den 2 Juni 1798, kommer halfva Interesset af den Summa, som sedan ~~af~~ alla af des lösa och fasta Egendom utgående legater äro afdragne, til Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapets disposition öfverblifver, at användas til Sockne-Lärares tilsättande och aflönande för allmogens och i synnerhet de fattigares barns undervisning i Messuby och flere Sockner omkring Tammerfors, ej allenast uti innan-läsningen och Christendomen, samt då så begäres, uti skrifvande och räknande, utan ock uti de angelägnaste stycken af en förståndig Landthushållning. Testators ändamål är patriotiskt och berömligt; men om det i all sin vidd skall kunna vinnas, måste en väl calculerad plan förut vara upgjord, i synnerhet som Gifvarens förbehåll, at af Testaments-medlen inga Boställen för Lärarena må bestås, torde medföra svårigheter i verkställigheten af den Oeconomiska undervisningen. At noga beräkna utvägarne til inrättningens fullkomnande, at på lämpligaste sätt organisera den, och at så vidt ske kan förena den

största möjliga besparing med den största möjliga practiska nytta, blir då ~~[illegible]~~ innan [illegible] vigtigt ämne för Sällskapets öfverläggningar, och jag förmodar, at Sällskapet i denna del gerna vil emottaga flere upplyste och välsinnade Landsmäns tankar och förslag, för at däribland sedan utvälja det bästa och tjenligaste. Jag ville därföre föreslå til Prisfråga, at inom den sista April år 1802 besvaras:

Huru böra de Sockne-Scholar, som enligt afl. Hr. Assessoren Ahlmans Testamentariska författning i vissa Sockner af Finland komma at inrättas, bäst och lämpeligast organiseras och tildanas, för at med minsta möjliga kostnad fullkomligast svara emot sitt ändamål? Och hvilka särskilde affcenden föranleder i denna del localen och folkets lynne?

At närmare jämka och bestämma denna fråga innan den kungöres allmänheten, därom torde Sällskapet, i fall mitt förslag antages, behaga anmoda sitt Berednings-utskott. Åbo den 2 Martii 1801.

[illegible] Wallenius.

Ink. d. 1 Maj 1802.

158.

Ödmjukt Memorial

Kongl. Finska Hushållnings Sällskapets, om Ahlmanska Scholinrättningarnes organisation, uppgifna prisfråga, har gifvit mig anledning til det utkast, som härhos til Sällskapets [illegible] granskning i djupaste ödmjukhet öfverlemnas; utan at jag dermed vill [illegible] om något annat pris, än det [illegible] at [illegible].

Kunna jag det ej, så har jag åtminstone den tilfredsställelsen, at hafva [illegible] [illegible] at [illegible] af den [illegible] [illegible] för Fosterbygden [illegible] flera, [illegible] [illegible] [illegible] Landtmän hafva [illegible] [illegible] med mig [illegible] [illegible] och [illegible] med [illegible] til Sällskapets [illegible]! Det [illegible] [illegible] det [illegible], skulle [illegible] [illegible] kunna [illegible].

Ingen [illegible], som gjort sig den möda at genomse mitt förslag, [illegible] [illegible] [illegible] mig [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] flera [illegible] [illegible] [illegible] jag; [illegible] at kunna [illegible] til [illegible] [illegible] jag förslaget [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

Att än och denna ansökning i sin
odugelighet fick framställas, och ej, för
att [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], belägger [illegible]
om Allmänska [illegible]
[illegible] [illegible] Landningsrätt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
något utspande?) [illegible] [illegible] Coproraimen
Gripenberg i Leikko, samt [illegible]
[illegible] [illegible] i Messuby och Mollis
i Karkku, ofördröjligt tillskrivit, med
begäran, att de, till exempel, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] till [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i all [illegible], men i synnerhet
öfver de delar [illegible], hvilka [illegible]
[illegible], och [illegible] eller mindre [illegible]
[illegible] [illegible], kan [illegible] och [illegible]
[illegible] locala omständigheter i [illegible]
[illegible] Tammerfors [illegible] [illegible]
och [illegible] ~~[illegible]~~, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], Landningsrätt [illegible]
[illegible] och i [illegible], att, [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] och [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], eller ej, och hvilka [illegible]
eller

eller förändringar vid dem, i all
eller någon [illegible], min [illegible]
[illegible] [illegible]. Åbo d. 1 Majis
1802.

J. Stenqvist

7.

kan hafva önskad wärkan på alla så
vägar jag föreslå, at K. F. H. Sällskapet,
när de förr nämde utkiska komma

6.

skap, som Kongl. Finska Hushållnings
Sällskapet, kan jag wiss icke säga begä-
ra utan önska.

5.

med det förra, hälst jag endast gifwit an-
visning på sådana, som både vilja och
kunna med största vishet uptaga och

4.

Ink. d. 1 Maj 1802. 162. N:o 4.

Ephes. VI. 4.

Försök til Svar på några af de
frågor, som Kongl. Hushållnings Säll-
skapet i Åbo d. 1 Maj 1801 upgifvit
i afsigt at flera få veta på hvad
sätt Allmänska Barna-Skolorne
hälst och lämpeligast böra inrättas,
för at med minsta mögeliga kostnad
bäst och fullkomligast svara emot
sitt ändamål.

§. 1.

Kongl. Finska Hushållnings Säll-
skapet må icke tänka, at detta mitt
Försök syftar åt den i Åbo af d. 6 Maj
förledit år utlåfvade belöningen;
at den som kan författa det bästa
Svaret, utan endast i hopp at få åt-

[illegible]

van kunsk
til mig
Sällska-
etter
i forstra
uarhem
lill
tha-
Försam,
hushåll

Ventyrs kunna upgifva någon fast
aldrig så liten och ringa til ändamålet
syftande omständighet, som möjeligen
kunde vara förbigången af dem som
alt det öfriga rikets fläcken, AT
denna min bekännelse icke är någon
tilgjord höflighet eller ödmjukhet, utan
utan endast min inwärtes känsla upri-
tig sanning, vil jag genast i början å
daga lägga.

§. 2.

Hufvudfrågan som roden anförd är, har
K. S. Hushållnings Sällskapet, för at vinna
så mycket omständeligare underrättelse,
behagat dela uti flera mindre, hvilka
jag i ordning vil uptaga, och efter om-
ständigheterna antingen, så godt jag kan
besvara, eller aldeles hänvisa til sku-
keligare svarares afgörande, och tror jag
med detta lednare steget hafva bidragit
mer til det åsyftade ändamålet, än

ymod

kan hafva önskad särskilt på alla så
vägar jag trösta, at K. S. H. Sällskapet,
när de som nämde ...

skap, som Kongl. Swenska Hushållnings
Sällskapet, kan jag vil icke säga begä-
ra utan önska.

mod det förra, hälst jag endast gifwit an-
visning på sådana, som både vilja och
kunna med större visshet uplysa och
frambära de underrättelser som äro
belägne längst utom mina aldeles knap-
pa kundskapers gränsor.

§. 3.

Sådane äro i synnerhet de twå första
frågorna som angå localen och folket
i Jynne i Thesuby och de andra omkring
Sameurfors belägne kyrko-sochnarne.
Den som skall kunna tilförlåteligen sva-
ra på dessa frågor måste nödvändigt haf-
va sjelf rest der i orten och det har jag
aldrig gjort. Hvad jag kunde efter an-
nas berättelse anföra hvarken vil
eller kan jag utgifva för aldeles på-
litligt, emedan de som gifvit densamma
endast känna en del af orten. Bönder och
kommotationer äro de som måst resa imel-
lan landsvägen som går midtigenom

de i fråga varande orter, utan ock både
hvars och hvars inom desamma, vore väl
de, som skulle kunna meddela omstände-
ligaste beskrifning både om lynnet
och folkets lynne, men som de förre
inskränka sina resor inom sina Sock-
nars och de senare inom sina Distric-
ters gränser, så, så är alt hwad af des-
ras berättelser kan inhämtas blott
styckewärk och ofullkomligt.

§ 4.

Om altså Kongl. S. Hushållnings Säll-
skapet vil få det bästa svar, som
kan gifvas på dessa sina twå vidlyf-
tiga frågor, så vet jag ej annat råd
än at af sina egna medel utvälja ett
par skickeliga personer, förse dem
med behöriga instructioner, och af
dem vid återkomsten emottaga den
fullständigaste och tillförlitligaste kun-

heliga varan, eo argerande, och tror jag
med detta senare rådet hafva bidragit
mer til det åsyftade ändamålet, än

med

-kan hafva önskad wärkan på alla så
vägar jag föreslå, at K. S. H. Sällskapet,
när de förr nämde utskicka komma

skap, som Kongl. Svenska Hushållnings
Sällskapet, kan jag vist icke säga begä-
ra utan önska.

§ 5.

Som Skolemästare för många orsaker
skulle icke böra vara nödsakade at vara
munkar, utan i sinom tid söka sig be-
skedeliga hustrur, som icke allenast kun-
na sköta deras hushålls saker, utan
ock vara dem i sielfva underwisnings-
wärket behielpelig hwad flickorna
angår, som äfven så väl som gossarne
behöfva Christendoms och Hushållnings
kundskaper, så vil det blifva nödigt at
förse dem icke allenast med bonings
rum, utan ock med någon jord deromkring, hwarpå de kunna plantera
fruktträn, gräsgård, rofwor m. m.
först at deraf niuta understöd i
hushållet, och sedan at Lärlingarne

[illegible] kunna [illegible]
[illegible] snart nog ~~blifva~~ skickelige dräng-
[illegible] tilskapas utan bok. När de

der må hafva tilfälle at lära sig planterings-konsten, som är af gansk stor betydenhet i hushållningen, hvarom jag något nedanföre vil söka at exempel bestyrka.

36

Som sådana platser icke få kösas för allmännelige fonden, och K. P. H. Sällskapet icke har någon annan tilgång til penningar, som til sådant behof kunna användas, så vil man väl förmoda at jordägarena skola finnas villige at bestå skolemästarena desse för dem och barnen så nyttige platser utan betalning, hälst en sådan redan skall hafva utsatt sig at til detta ändamål aflemna et tyske mark af sina bonnelands utrymme; men som det dock är ovist om alle skulle straxt finnas redebogne at följa detta vackra exemplet

med behöriga instructioner, och af dem vid afärkomsten emottaga den fullständigaste och grundeligaste kund-

keliga svaraces argerande, och tror jag med detta sednare tieger hafva bidragit mer til det åsyftade ändamålet, än

Emod

kan hafva önskad verkan på alla så vägar jag föreslå, at K. P. H. Sällskapet när de förnämnde utkiska komma at vägas helst skulle hafva afseende på sådane personer som äga den gåfvan at med *vänlig och* eftertänkande vältalighet eröfra det besinn, som med kalla och skrifva demonstrationer icke kunna dem aftvingas.

37

Vid skolehusens upbyggande, som äfven måste ske utan betalning, torde samma gåfva äfven kunna med fördel användas. De som bestå rart böra skyppa at deltaga i byggnaden. Skälen som skola beveka dem alla, böra förnämligast tagas deraf, at det är deras barn både som man söka och at de hafva hafva til sig kärliga

ej tara visa …

De skola behandla sina barn underviser hemma i husen innan de upnått den ål-

Eder

kitaren drängtogs kunna många oren-gar snart nog ~~blifva~~ skickelige dräng-bogdar tilskapas utan bok. När de

exempel som borde vara dem åt efterrät
på sätt och wis som nyttigt och nö=
digt at efterfölja. Har Assessor Ahlman
som inga barn hade gått så långt at
han ensam bestått alla lärarena lön
för deras besvär, så är det intet skäl
för någon at föreslå dem medhusman,
hälst de äro många och kostnaden följ=
akteligen måste blifva obetydelig ef=
ter orten åt skogit och folket handtwägt,
så at de hwarken behöfva köpa sina
verktyg hwarcimanerna och många
händer göra altid lätt arbete.

§. 8.

Jag påminner mig nu hwad jag ofwanföre
lofvat at med exempel bestyrka den nyt=
ta som bandet skulle tillgyta om barne
vid landhusen hade tillfälle at lägga han=
den vid allehanda planteringar; men som
jag icke hinner skrifva om alla, så vil
och

lands utrymme; men som det dock är
ovist om alle skulle strax finnas redeboge=
ne at följa detta vackra exempel

med behöriga instructioner, och af
dem vid åskådning emottaga den
fullständigaste och tydligaste kund=

heliga evaraices argerande, och tror jag
med detta sednare steget hafva bidragit
mer til det åsyftade ändamålet, än

med

omkring Kärnorna i Landsorterna för
at planteras på åtskilligt sätt, först hema
i trägårdarne efter beqvämligheten och sedan
i skogarna på öppna fältet, och uti lundar.
Gelningarne kunde planteras i lundar af
asp, björk, tall, gran och det på flera sätt
1:o at de både äpleträn voro på alla sidor
omgifne af skyggde af skogen 2:o at
de på tre sidor 3:o at de på två sidor och
4:o at de på en sida voro betäckt af sko=
gen. Och kunde de rena sista ena sidan
än vara den norra, än den södra, än den
östra än den västra. Kan desse försök kun=
de stå ut skulle först framtiden utvisa,
men det vore derföre icke utur wägen
at anställe dem i vår, tid efterverordeon.

§. 10

Men män det wärit Assessor Ahlmans
mening, när han gjorde det förbehåll, at in=
det at sönden skulle användas huusbyggnad,
at skeomåstarena skulle aldeles vara

Eclan

at lära desse ... utan ...
de skola behandla sina barn under ...
...ena i husen innan de uppnått den ål

Eder

...arén drängarne kunna ...
gar fram nog skickelige dräng=
sog dar tillskapas utan bok. När de

utan egna hus at bo uti, och antingen
gå omkring by från by och hustrån hus
at meddela unga och gamla sin lärdom
eller såsom föräldrare sig skamlöst uttalar
det, sitta på Snöhögen under bar himmel
och vid månskenet underwisa barnen
i Christendomen och Hushållningen? Der=
på kan jag med säkerhet swara, at hans
förehål, hwilket man tillåtes sig at kalla
hufwudlöst, ingalunda bör så uttydas.
At han wille förekomma den olägenheten,
at fonden skulle användas til andra behof
än dem han åsyftar, det är i mitt tycke
en sak som icke engång kan sättas i frå=
ga; men huru Skolhuset skulle fås om=
ringen på det sättet som jag här ofwanfö=
re tyckt wara det likaste, eller för con=
tante penningar, som länge swårare
vore at tillgå, det war icke hans höfwa
at bestämma. Imedlertid twiflar jag icke

Jemte

lands inbyggare; men som det dock är
owist om alle skulle straxt finnas redeboq=
ne at följa detta wackra exempel

med behöriga instructioner, och af
dem wid åhörarkomsten emottaga den
fullständigaste och tillförlitligaste kund

heliga owärdes argerande, och tror jag
med detta ledande tieger hafwa bidragit
mer til det åsyftade ändamålet, än

Ymod

9.

Derpå at han trott sine grannar om godt,
och förmodat, at desse skulle wara så för=
ständige som många deras landsmän,
hwilke då de haft för lång och swår
wäg til sina Sokne kyrkor på hög ort
begärt och fått frihet at bygga sig egna
kyrkor och hålla egna Prester, icke en=
gång wägrande at af egna medel löö=
na dem dertil.

§. 10.

Hwad Skolemästarenas kringwan=
drande i hus och byar angår, så skulle
det icke låta sig göra at på sådan sätt
Skolemästare. Imedlertid wore det önske=
ligt, at Skolemästarena, när de fått
egna hus, åtogo sig at wisse tider och
stunder anställa sådane husbesök för
at lära wissa okunnige föräldrar huru
de skola behandla sina barn, underwis=
ningen i husen innan de uppnått den ål

Ålder

lärarens drängtogo kunna många man=
gar snart nog ~~blifwa~~ skickelige dräng=
fogdar tillskapas utan bok. När se

utan egna hus at bo uti, och antingen gå omkring by från by och hus från hus at meddela underrättelser, samla sin lärdom

dren at de kunna sändas til skolan. Så snart barnen lära tala, lära de ock at tänka och så snart de kunna tänka bör man småningom bibringa dem sådant som tjena dem til at lära känna, allsmäktig Gud sin skapare och frälsare. Huru sådant bör ske kunna Föräldrarne svårligen lära genom föreskrifter, men om lärmästaren i föräldrarnas åhöro frågar barnen och de svara, så lära de det lättare. De barn som så lära at tänka och tala om Gud och gudaktighet i sin spada barndom hafva godt deraf så länge de lefva, men de som redan i späda åren lära annat, som deremot strider hafva ondt deraf så länge de lefva. Vanan är andra naturen.

§ 11

Nu kommer jag til den frågan huru kan den oeconomiska underrättelsen för allmogen göras begriplig? Härpå svarar jag med fullkomlig öfvertygelse: Läsare och förstå

genom

med behöriga instructioner, och af dem vid afarkomster emottaga den fullständigaste och sundtenligaste kund

heliga svarai es argerande, och tror jag med detta lednare tiger hafva bidragit mer til det åsyftade ändamålet, än

med

Inl. den 16 Juni 1802. 191. 11.

10.

genom dygdere och långsammare genom böcker. Man bör dock icke förbjuda allmogen at läsa hushålls böcker, såsom Påfven förbudet lekmän at läsa bibeln. Af en snäll kokerska kan en kokpiga snarare lära at laga mat än af en kokbok. En viss man som skulle företaga en chemisk operation efter en chemisk bok måste se och höra alla glasen springa i stycken och hela massan förstöras, endast derföre, at han föraktade en försaren chemistes råd at på ett visst ställe sticka hål på luteringen med en knappsnål. Har du en snäll Dräng som med tillhjelp af sin fader är sig pris; så kunna alla desse inom en kort tid blifva käcka Drängar. Äfven god och försaren Drängfogde kunna många drängar snart nog ~~blifva~~ skickelige Drängfogdar tillskapas utan bok. När se

utan egna hus at bo uti, och antingen
gå omkring by från by och hustrun hus
…

dren at de kunna sändas till skolan
Så snart barnen lära läsa lära de och at tänja
… och så snart de kunna tänka bör man smånin-

Förmera de nybakade Drängtorparne
och Tejorna utflyttas på Nerre gårdarne
så kan hwar och en åter utklaska lika
många andra nya åbyggelser och Drängtorpar

heliga evarices argerande, och tror jag
med detta lednade läger hafva bidragit
mot til det åsyftade ändamålet, …

Ymod

Ödmiukt Memorial,

[illegible]

Genom Högvördiga Skrifvelse af den 1. nästl.
Maij, som den 9de i samma Månad till mig
inkom, har Vällofl. Kongl. Hushålls Sällska-
pet bifallit uppå Herr Professoren Doctor
Tengströms gjorde proposition, i anseende
till min oeconomiska förrättningar,
Doctorn under fastnämnde dato till
Kongl. Sällskapet ingifvit, och åtföljande
Skrifvelse med följande Förslag,
till de Oeconomiska Politie och Hushåll

Skolans. Då jag, för infallna flerfaldiga hinder och andra oomgängeliga göromål, beskrifit hindrad att förr uttöra denna vördade Anmodan, har jag nu förmodeligen uppfyllt denna glada Skyldighet, den jag i allt annat erkänner mig högst beskifig till, utom hvarmen och entusiasmen att alltid och högakta allt hvad andt adelt och nyttigt.

Jag tillstår, att jag äfven ämnadt mig att tacka på detta vördiga Anmodan och glad att till stor del hafva varit tydelig att handla som Herr Doctor Lengström [illegible] Herr [illegible] mig: [illegible] [illegible]. Mina anmärkningar beskrifva [illegible] och tydligt [illegible] kunna beskrifva [illegible] för mycket, så att så [illegible], samt och [illegible] förslag — [illegible] till en del i frågan om [illegible]. Låt mig [illegible], för min [illegible], och efter den [illegible] som jag [illegible] i landsförsamlingen, och [illegible] i [illegible] kunnat [illegible]

[illegible] vitera, för detta projekt in extenso, för dess ädla ändamål och nytta; öfvertygad att jag ej gör någon annat, än följer Kongl. Hushålls Sällskapets egen [illegible]. Wore för att utföra Kongl. Sällskapets Hedervärda anmodan och Herr Doctorns mig visade hedrande förtroende, skall jag, ej egentligen om, alls åfvan, utan i anledning af [illegible] förslag, gå att hafva rätt tillika, hvem [illegible] dess öfvers [illegible], jag kunnat erhindra.

Dagen 2. eller 6 te [illegible] Herr Doctorn Lindeqvist, tillika som med ett fördömande Hopp, en klagan, som länge af mig [illegible] fått beskrifit [illegible] landets Ungdomens [illegible] om Religionen. Till denna heliga [illegible] kan jag [illegible] mitt hjerta, att nu för Kongl. Hushållnings Sällskapets med vördnad [illegible] min sig. Huru länge skall den så allmänt för [illegible] och [illegible] erkända Ebbelianska Catecheser [illegible] vara en classisk bok och en i skolan och församlingen nöjd, att med [illegible] och [illegible] med, och [illegible] Ungdomen med en så liten afhandling i den högsta saken; hvarföre den [illegible] [illegible] till [illegible] för [illegible] [illegible] och energie m. m. [illegible]. Skall icke Kongl. Hushålls Sällskapet, då frågan om de Allmänna Skolornas

så många anledningar till, kunna hjelpa sina unga
Dygder och Landsmän i allmänhet till några
för hvars Uplysning och [illegible] nådigare och
bättre? Jag vet, att jag borde egentligen
addressera denna Ansökan till mitt Stånd på en
Riksdag; men Christendomen och [illegible]
[illegible] Sällskapets [illegible] och [illegible]
att befordra Menniskjors Väl, och då min Ansök-
ning, emedan jag med Herr Doctor Tengström o[ch]
i ett annat ämne, ödmjukt anroper den [illegible] och
[illegible] samma rätt, som ägnar ett Samfund, hvilket
par préférence sammansmält sig, till sin Konung,
sitt Fädernesland och sina Medborgares [illegible]. Jag
är [illegible], att Menniskjo[illegible] (gravamina) kunna Gud, som
ömtåliga välgörare, sin [illegible]:
att de till [illegible] måga kunna Gud dyra och med-
görande Vilja: Gud Hjelpa och underbara Anstalter
med oss: Vishetens om det Fullkomnande m.m. Huru
länge skall detta gifvas [illegible], som är så djupt in-
kommit i våra Fäders Land, att på egen hand inte
[illegible] i Menniskjo[illegible], eller [illegible], de [illegible] (förklarar
[illegible] på sitt sätt, eller [illegible]), som mer [illegible]
af, och som med förtjenta att vara så [illegible]
och [illegible] så, som de [illegible]. [illegible]
[illegible] behandling [illegible] emot sin Gudoms [illegible]
[illegible]. — [illegible] i detta [illegible] vara
— som jag kan detta [illegible]
[illegible], och de [illegible] Sällskapet. — detta [illegible]
[illegible] som [illegible], till [illegible], till

prädikan och skrifva, — alltmer, som väl hända kan,
Predikanten [illegible] vara för mycket menniskje, [illegible]-
[illegible] af hvilka [illegible] och [illegible] måtte
[illegible], och huru han sedan [illegible], hvad i sin
stad [illegible] himmelska stämma och är för sina ögon
dess dyra och heliga gestalt.

Dag. 8. md. 14de. [illegible] att [illegible] till hvad Herr
Doctorn har anfört, får jag gifva Tillkänna, att
utminstone i [illegible] finnas gamla Visitags
visitations protocoll, som [illegible] Allmogen i från
att [illegible] sina Barn i Skolan
[illegible]
[illegible] och [illegible]
hindrat, att en gång [illegible] så mycket i denna
angelägna Sak, som [illegible] alltid [illegible]
Auctoriseras till.

Dag. 7. — 4de [illegible] förslaget [illegible]
[illegible] på dag eller [illegible] — hvilka förmånar
jag [illegible] Herr Doctorn m.m. detta är
rigtigt en högst förmånlig, [illegible] och [illegible]
minst kostsamma Sak, som möjligen kan upstån-
das för Föräldrar, i detta hänseende. Men [illegible]
[illegible], så [illegible], så [illegible] och [illegible]-
[illegible] emot allt nytt, kunna jag likväl mån-
gen Stund, och [illegible] om ej på att och [illegible]
[illegible], med [illegible] af deras [illegible]
pluraliteten, att jag ej [illegible] löfva att allmänt
antagande, en gång [illegible] detta milda och välgörande
Förslag [illegible], på [illegible], [illegible] Herr

Doctorns fadershus vett. [illegible] om ej proposition [illegible] af en person, som [illegible] förtroende, och med en [illegible] samfatt. Man om och möjligen [illegible] het i [illegible] skulle [illegible], som [illegible] förmögenhet af hans föräldrar, och [illegible] vedlägga, så han [illegible] intet att [illegible]. [illegible] att, [illegible] man [illegible] och [illegible] en, [illegible] skall [illegible] och [illegible] till en [illegible], som [illegible] [illegible]; [illegible] directe, [illegible] motsätlige, [illegible] till [illegible] förmögenhet och [illegible], som [illegible] i [illegible], och i en så [illegible] [illegible] [illegible] med sig, till [illegible]. [illegible] indirecte och [illegible], samt, som jag tror, med absolut [illegible] att acceptera [illegible] offerter. [illegible], att [illegible] [illegible] och [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]; samt [illegible] respective [illegible], att [illegible] [illegible] vid [illegible], [illegible]. [illegible] [illegible] af [illegible]

[illegible] af [illegible], att [illegible] och [illegible] att [illegible] [illegible] och [illegible] [illegible] [illegible] convenience, och [illegible] att [illegible] [illegible].

Dag. 7. [illegible] som [illegible] Doctorn [illegible] och [illegible] och [illegible] [illegible]. [illegible] att [illegible] att [illegible] repetitioner och [illegible] till [illegible] i [illegible] [illegible] att [illegible] [illegible]; som [illegible] [illegible]. [illegible] att [illegible] att [illegible] [illegible] att [illegible] [illegible] föreslagit [illegible]. Man tänker [illegible], att [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], för 4, 14 dagar, 3 veckor, [illegible] [illegible] och [illegible]. Man [illegible] till [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sig till [illegible] att eller [illegible] [illegible]

och Stadens Invånare på utsatta [illegible] till
förrättande. Och som han war för vettig
sig, att han haft en i sina tankar nöd-
recreation för själen sig en lustgård på hvilken han
fästes, ändå kunna han [illegible] sitt [illegible] sig
fattas ingen reflecterad, som gaf lusten
med. Då han efter [illegible] Männens
utkrävisen, samt att efter [illegible] om Landet
bestå ingen annan af [illegible] liggande
som colonier; så [illegible] de hvilken han
var [illegible] arbetat, [illegible] en
Dagwagen och en Måndagen utlerlagt sina
[illegible] handwärkeri [illegible], under förordning
de [illegible] Mästigarnes [illegible], hvilken och
han i sitt [illegible], under sin vara [illegible]
[illegible] under sin fordnamnda Apostoli-
ske Wandel. Han visar sig utan Staten warra
att om [illegible], att och och [illegible] och
Wägar [illegible] i Dokumani [illegible] liggande [illegible]
att disputera de dagliga [illegible] på och
kunna [illegible], utan [illegible] i [illegible]
[illegible] haftva aparta [illegible]
[illegible], som [illegible], men [illegible]
[illegible] [illegible] Staden. [illegible]
[illegible] min [illegible], utan de öfriga bo-
nar, som [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] och öfwer
nämnda [illegible], [illegible] att, och [illegible]
[illegible] sig en god [illegible], han ifrån de [illegible]

Staten i [illegible], om [illegible] morgon kan [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] och situation
[illegible]. [illegible] diversioner, [illegible]
[illegible] under hans [illegible] information
[illegible] och [illegible], och [illegible]
[illegible] och [illegible], utan [illegible]
[illegible] för hans [illegible]. [illegible] och i
[illegible] och [illegible] kan han [illegible] på
Staten, [illegible] förordnande
för [illegible] af [illegible],
[illegible], som [illegible] och [illegible],
så [illegible], [illegible] till
dem.

[illegible] Mästigarnes [illegible]
[illegible], att man för en god [illegible]
kan engagera, [illegible] 16 [illegible], [illegible]
kunna [illegible] sitt arbete,
som för [illegible] på [illegible]
[illegible].

Pag. 13. v. 17. [illegible] att den [illegible]
[illegible], [illegible] kan
[illegible], [illegible] eleverne [illegible]
[illegible] den Oeconomiska [illegible];
[illegible] [illegible],
[illegible], och [illegible] [illegible].
[illegible] att, [illegible] kunna
[illegible] kan [illegible] på den [illegible] oeco-
nomiska [illegible]. [illegible] kan han [illegible]
[illegible]. [illegible] och [illegible]
oeconomisk catechesis: [illegible] i [illegible]
och [illegible], med frågor och svar, som [illegible]

hoppas. [illegible] – nemner ej: begripliga orakel, alle
gåner, ordspråk, skulle vara, hvarhvart och ett [illegible]
Ståndspersoner skulle ej förgätna att uppfostras, hvar för
en [illegible] sides om skatten och hushållning i synnerhet för-
nas. [illegible] hushållsmaximer, fortplantade
i många seklar, och den mera gemenligen in casu
som lagen, hvad hvarom annars, när de [illegible] hafva
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible]
[illegible] [illegible], ej [illegible]: [illegible] ej [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]): [illegible] [illegible]
[illegible] ([illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] att [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] att [illegible] och [illegible]
[illegible] sig i [illegible]. Denna [illegible] skulle [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] att [illegible] [illegible] [illegible], utan
[illegible] [illegible] af [illegible] [illegible] [illegible]. Man
om ej [illegible] [illegible] [illegible] den [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], ej allenast disciplar, utan [illegible] [illegible] [illegible]
i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], att [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] skall [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
2:o [illegible] [illegible], att i [illegible] denna [illegible], [illegible]
[illegible] och [illegible] [illegible] – [illegible] af [illegible]
[illegible] [illegible] Repetition [illegible], om [illegible] [illegible]
middag – eller om [illegible] [illegible] [illegible] skulle [illegible]
i [illegible] med någon annan efter middag, om [illegible]
går ut med sina manliga disciplar – [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] continuera [illegible] [illegible] för [illegible], eller [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] underwisning om en [illegible]
[illegible] eller [illegible] [illegible], eller [illegible] [illegible]

eller utur Hushålls catechesen om Landtmanna Skötsel,
eller [illegible] [illegible] för någon [illegible] premium hvarom
som [illegible] det första rummet, eller [illegible] bättre bon-
gårdar att med sina manliga disciplar till [illegible], [illegible]
landugårds skog, och efter hvad den oeconomiska under-
visningen innehåller, göra anmärkningar och in-
skärpa både för [illegible] [illegible] och emot det felak-
tiga; eller botanisera på det sättet, som Auctor
i sitt [illegible] [illegible] föreställer; eller undersöka
jord och Stenarter m. m. Att han en annan
gång går och [illegible] i [illegible] [illegible] till att [illegible]
eller i en skog) och [illegible] dem till [illegible] eller
[illegible] [illegible] ifrån [illegible]; hvaraf han [illegible]
en annan [illegible] kokar potaska, eller af [illegible] destil-
lera Terpentin – i hvar landugård finnes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] – Att han [illegible] dem i [illegible] att [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] af [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] af [illegible]. [illegible] [illegible]; [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] – i [illegible] [illegible] [illegible] ej [illegible]
embarras och om [illegible] [illegible] efter [illegible]
och [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] efter annan-
[illegible]; [illegible] [illegible] [illegible]. Att han
i [illegible] och annan [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], eller [illegible] efter [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] af; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
af [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. potates [illegible] [illegible],
eller [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] och [illegible] m. m.
[illegible] han af [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] och [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. 3:o Om
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] och disciplar-
ne en [illegible] [illegible] med [illegible]; [illegible] och [illegible]-
[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

åtminstone vintern, och frågade om det vore en [illegible]
[illegible] vandrande [illegible] fattigas [illegible]
[illegible] tillkopplingarna [illegible], hvarav till sina föräldrar
[illegible] — Man [illegible] befria [illegible] och [illegible]
[illegible] till [illegible] [illegible] och [illegible], han [illegible]
[illegible] för [illegible] att kunna; och han [illegible]
[illegible], en [illegible] i denna afsigt att [illegible]
[illegible] så mekaniska hans andra Modeller [illegible]

4 gammar, kvar [illegible]

[illegible] [illegible] proportion [illegible]
af en, [illegible], till [illegible] [illegible] för [illegible]
[illegible] och i proportion efter gifven scala,
[illegible] [illegible]. [illegible] han sin
[illegible] med sig, kan han [illegible] med sig [illegible]
[illegible], med [illegible], [illegible] och [illegible]
[illegible], [illegible] att [illegible] [illegible], [illegible]
och [illegible] det är begripligt att han [illegible]
[illegible] till [illegible]; men denna tid är ej [illegible]
[illegible] han kommer, och en [illegible] man, [illegible]
[illegible] och [illegible] till denna [illegible] [illegible]
[illegible] så stor tid till [illegible], [illegible]
[illegible] han [illegible] en [illegible] [illegible].

Dag. 17. [illegible] [illegible] att [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] och [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] och [illegible], [illegible]
[illegible], och en stor del föräldrar
[illegible]. En [illegible] och [illegible] [illegible] kommer
[illegible] med dem och [illegible] ej med honom. Han [illegible]
kunna [illegible] sig efter dem, som [illegible] [illegible]
[illegible] som de [illegible] det [illegible] [illegible]
Han bör kunna vara en mild [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] och [illegible]; en [illegible] [illegible]
[illegible] han [illegible] [illegible] [illegible], och en [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] med [illegible] han har [illegible] [illegible]
att göra med en [illegible] [illegible] och [illegible]
förståndiga [illegible] [illegible]. Men en [illegible]
[illegible] och [illegible] [illegible], [illegible] man [illegible]
[illegible] kunna en med [illegible], och han
man [illegible] [illegible] och [illegible] till att
[illegible] och [illegible] [illegible], så [illegible]
man en noggrann [illegible] [illegible] och [illegible]
I synnerhet om han och en yngling [illegible]
[illegible], att [illegible] för [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
han [illegible] på [illegible], [illegible] och [illegible]
[illegible]. [illegible] man sig ej till [illegible], så han man
[illegible] att [illegible] [illegible] och [illegible] [illegible]
[illegible], och är en [illegible] [illegible].

Dag. 20. med slutet: "att för sin tjänstetid vid dessa
Lärda Skolor [illegible] [illegible] i befordringen
[illegible] till [illegible] [illegible] [illegible]." — [illegible] han ej [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] för att [illegible], [illegible] och
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] till [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] om, efter [illegible]
[illegible], och [illegible], han kan [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] — Han får [illegible] Arbe-
te än vid Trivial Skolan, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] göra; [illegible]
[illegible] sig [illegible] [illegible] dem en [illegible].
Han [illegible] en [illegible] [illegible] och om han
[illegible] [illegible] sin [illegible], [illegible] han
[illegible] en [illegible].

Dag. 28. med slutet: "af hvilka ingen finge vara
under [illegible] emellan 25 à 30 års ålder." Man-

ide rätta ad förhögländan, och hvarföre kunna de
ide, åtminstone der han betalar sjelf sig, förr [illegible]
12, 14 à 15 år, om ock i hemmaskolan äro mägne
och noga [illegible] in de [illegible] [illegible]
[illegible] och [illegible] till alla sina [illegible]
bör arbetat ad han [illegible] med [illegible]. man
man han då [illegible] i någon Skola
och man han ej [illegible], hvarefter han har
varit [illegible] och med [illegible] och [illegible]
[illegible], blir för stor och för [illegible] [illegible] af
sin [illegible]; i [illegible] för obegriplig för de
theoretiska föreläsningar. Åtminstone har Skand-
[illegible] ej nog haft ifrån, att en yngling
skall lära sig hvarken läsa innan eller utan-
till, eller [illegible] efter någon undervisning
man, om han till 18 år fått ga [illegible].
20 efter 18 år vill han [illegible] efter sig, om han
får och har något att bygga uppå. vid 25 år
finner man den hafva flera [illegible] efter och vid
30 år kunnat [illegible]. Likaså lära
det ena någon betydlig consideration till-
[illegible] för Herr Doctorns mening, den jag ei
ej fattar.

[illegible] än en sån anmärkning, som
jag, efter Kongl. Hushållnings Sällskapets [illegible]
[illegible] anmodan, kunnat göra, i anledning
af denna [illegible] acquisition både för Kongl. Hushålls
Sällskapet och dett hela Allmänna. Emot
att så [illegible] och [illegible] Förslag

kan man ändå ej nogdat annat anföra, än en
ömd välsignelse på Menniskjoslägtens nyssnämnde
ofverer [illegible], som dett uppfunnit
och anlagt, och en skön Tacksägelse tills
den, som dett framvändt.

Om Herr Doctorns högre Förslag, angå-
ende den nättre, svåra Ekonomiska Skolan,
har jag intet annat att anmärka, än en
ödmjuk önskan, att Kongl. Hushållnings
Sällskapet måtte kunna i stånd, att
icke allenast inrätta en sådan skola
som beklagligen blir allt för liten
för Landets behof, utan åtminstone
en hvarje för hvarje Härad: och att
man ändå i så ungdomliga måndar om
[illegible] med [illegible] händer af Allmogen,
måtte få förstånd nog, att sig deraf
ifrigt begagna!

Slutligen får jag tillkännagifva, att
Herr Doctor Sengströms afhandling, afsän-
des ifrån mig till Herr Kyrkoherden Lilieg
jemte de medföljande skrifter, med Skolans
post den [illegible] nästa Maj.

Frackis Prästgård den
10. Junii 1804.

H. Wollin

Ödmiukt Memorial

Den vidt frågade Författarens, Herr Theologiæ Professoren Doctor Tengströms Afhandling om Ahlmanska Sokne Skole inrättningarne, är i hela sin vidd, med all den ärfarenhet, styrka och grundelighet författad; att jag för min del, ville genast hellre lägga bort pennan, än med mina af Kongl. Finska Hushållnings Sällskapet och den värde Författaren, påkallade ringa och underlägsna anmärkningar, kanske snarare försämra än begagna den af Herr Doctoren uppgifne plan för undervisningen och Läro sättet, så väl i Christendomen som Ekonomien. Hvaroch en ömsint och välltänkande medborgare, som nitälskar för sina Lands mäns upplysning i Salighets Läran och en välbeställd Hushållning, måste vid öfvervägandet af Herr Doctorns Förslag till befrämjande af detta vigtiga ändamål, och i hoppet af dess vidtagande och verkställighet, med gladaste öfvertygelse, vänta de lyckligaste och mäst välgörande följder.

För at icke göra mig Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapets och den värde Författarens ynnest och förtroende aldeles ovärdig, får jag likväl endast vidfoga några få och obetydeliga erinringar, hvilka stå med den vidtberömde Författarens mogna tankar och upgifter i nära förbindelse, samt kunna bäst jemföras med de tillfällige reflexioner, som barn göra i anledning af Fädernas stadgade råd och föreställningar.

1o. Hvad den värde Författaren, börjandes vid slutet af pag: 4: och till början af pag: 7. anför: angående de Ahlmanska Sokne Skolornes inrättning på en Ambulatorisk fot, är onekeligen det förmonligaste, och efter de, vid ring sammertors belägne Soknars läge bäst afpassade sätt, at, —

bibringa ungdomen undervisning i Christendomen —
utom de, af Herr Författaren redan gifna skäl, får
jag tillika åberopa mig, hvad den ädle Testatorn
framledne Assessoren Ehman, jemte de i Testamentet
intagne ord: at Lärarena vid Sokne Skolorne, icke af dess
medel, må tilldelas några bostäder eller andra boningsrum;
äfven, vid de af mig med honom i lifstiden pläggade
samtal öfver detta ämne, yrkade såsom en orsak,
hvarföre Han ville hafva dessa Skole anstalter flyttade
ifrån by til by, nemligen den: Af erfarenheten är bekant,
att, då en större mängd af ungdom, i synnerhet på längre
tider vistas tilsammans, blir sedefördärfvet, oaktadt den
vaksammaste tilsyn, snarare smittande: och Lärarena bere-
da sig behändigare en planteskola at utså och frodas sin
från bland myckenheten, än ett mindre antal, som af
Läraren kan bättre vårdas, och under den ambulatoriska
inrättningen, icke kan ha lika täta tillfällen af andra
trakters barns insupna seder. Kortteligen: den välmenande
och patriotiske Testatorn, ville äfven härutinnan, hafva åtmin-
stone något afseende på sedighetens uppehällande och be-
fordran ibland Skolebarnen.

2do. Det förslag, den värde Författaren pag: 7 i margine gifver,
angående bokkunnoga och beskedeliga personer, såsom afskedade
soldaters, gamla Gårdningsmäns o: s: v: antagande å särskilta
trakter i Soknen, at under pedagogens frånvaro och flyttning
til andra byalag, hafva inseende öfver de til sig hörande
och då, i synnerhet söndags eftermiddagarne, sammankal-
lade barnen, och at genom sin åtgärd bestrida den första un-
dervisningen för nybegynnare i bokstafskännedomen och
stafningen, skulle visst hafva en helsosam inflytelse på under-
visningen. Tillgång på sådane personer saknas icke eller i
Soknarne, allenast de med behörig granlagenhet af vederbö-
rande utses och väljas. Ja, förekomma bönder, som med
en snabb bokläsning, förena skäligen god öfning och fär-
dighet i skrifvande: och har denna läraktighet, icke allena
utbredt sig ibland allmogens man folk, utan ock qvinkönet, på-
ket i sin klass hyser några som kunna läsa latinsk styl och därmed af-
skrifva antelliga visor —

Det synes dock ändå til någon besparing, at de för sådane personer
såsom ofvanstående af Ahlmanska fonden projecterade medel à 15
eller 16 Rdr, om allenast en bokkunnig och kanske skrifkunnig
men framför allt, för en oskrymtad Gudsfruktan känd person
blefve antagen, at i samma tour och ordning efter pedagogen
circulations vis följa den sistnämnde i roterne och byalagen,
och således vidtaga sin förrättning i den by eller rota, hvari-
från Pedagogen sist flyttat, och så gradatim. Jag medger
gerna, at det af den värde Författaren gifne förslag i denna
omständighet är af vidsträcktare nytta; men, som det blir svårt,
få flere personer i en soken, som äga en nog grundelig färdig-
het i stafningen, hvarde för öfrigt sielfve läsa skäligen
rent i bok, och dylike menniskors handläggning vid barna-
undervisningen, vore helldre at anses såsom en förspill möda,
än lättning för Pedagogen, som i sådant fall finge besvär
at rätta hos Eleverne, hvad as de förutnämnde kunde vara för-
felat. Så torde antalet af den biträdande pedagogers medhjel-
pare, kunna inskränkas til en i hvarje Kyrkogäld.

3o. Den vittre Författarens tankar, om beskaffenheten af de biträdande
Skolelärare, och föreskrifterne, hvarefter läromethoden bör iakttagas,
äro så sköna, at verkställigheten deraf, blir ett ämne föremål för
en hvar redlig Christens och medborgares varmaste omsorg.
Skulle en sådan Skolelärare, under sin förberedelse tid, behöri-
gen handledd uti de af honom åskade kunskaper; lära han sig i
synnerhet enligt Författarens påminnelse pag: 19. at på ett praktiskt
sätt inskärpa Salighetslärans dyra sanningar, med tillämpning
på barnens hjerta, och sedan under loppet af sin sysslo förrättning,
at, med en tilväxande erfarenhet, använda allt til deras för-
ädling; kan man lätt finna: hvilken välsignad frukt
och nytta derigenom åstadkommes för sielfva Skoleinrättnin-
gen. Men, Läraren måste äfven sielf vinna deraf många
fördelar, fördelst den: at om han i framtiden har lust för prestera
ämbetet han då redan, genom öfning är hemma och bekant
med catechisation, som af alla presterliga göromål, är den angelägnaste
lägnaste och måst granlaga, men ock svåraste, och kan hända af
många derföre oftast svårligen vårdslöses. I anseende härtil, skulle
det icke synas vara så orådeligt, om en Skolelärare, ehuru icke
öfver 6 år, dock i det närmaste så lång tid, om ej förderf genom andra
omständigheter påskyndade hans flyttning til en annan post, —

drifde vid detta Lärovärk, för at vinna så mycket större
färdighet så i den öfriga undervisningen, som i synnerhet
nämnde skyldighets gagneliga utöfning. Härigenom
vore ei heller något förlorat: hälst det kommer på ett ut, om
Skolmästaren får räkna sig til godo, antingen som präst,
eller Skolelärare, enkla tjensteår, i händelse han hugnas
med en sådan rättighet.

4to. Pag: 2. och 11. har den värde Författaren giort den välgrun-
de och länge erkända anmärkningen: at de nu bruke-
liga barna böcker för ungdomen äro bristfälle och olämp-
liga, at vinna rätta ändamålet med barna undervis-
ningen. Så mycket kraftigare åtgärd synes derföre vara
af nöden, för at afhielpa denne olägenhet. Om de i För-
samlingarne än brukelige lärobökerne, ock så framgent skola
följas vid ungdomens undervisning, så gör det nästan på
ett ut, som om man ville påstå: at upplysningens befor-
dran, tilväxt och fortgång, bör alt vidare hiättras. —
En lärare med bästa upplysning och vilja, måste vid så
beskaffade omständigheter, oaktadt all sin flit och möda,
at genom tilägg, förbättrade förklaringar och praktiska
upmuntringar vid barnaundervisningen, likafullt sakna
den påsyftade nyttan. Ty är läroboken bristfälle, och
ingalunda afpassad efter den tilväxt upplysningen, tid
efter annan erhållit i anseende til Salighets lärans hälsosamma
tilämpning och användande til befordran af en sanskyl-
dig gudaktighet; så måste den byggnad, som upföres
på en lös eller felaktig grund, förr eller sednare ram-
la öfver ända. Af en 25 årig erfarenhet, har jag för
min del en fast öfvertygelse, at de i skrift Skolorne
ungdomen gifne förklaringar eller förbättringar och
rättelser, innom några år, om ei aldeles utplånas ur
minnet, likväl mörknas och upgrumlas af de brister
läroboken i en eller annan del kan hysa, hvars innehåll
dock ordligen af åhörarena bör präglas i minnet och
på läsförhören efter orden upprepas. En så beskaffad
lärobok kan ock lätteligen i hela sin vidd bli miss-

tänkt hos Eleverne, då man är föranlåten at gifva en el-
annan del, ehuru på försiktigaste vis, föga någon rät-
telse och anmärkning. Sedan Ecclesiastique Comitteens
anmaning til vårt Svenska Zions väktare, om tiltänk-
at efter skicklighet, tid och tilfälle, utarbeta någon —
lämplig lärobok i Christendoms kunskapen, är mig
vitterligen varit utan önskelig verkan; kunde det af Herr
Författaren föreslagna utbyte af någon redan utkommen
och tilhands varande lärobok vidtagas och följas. Om
derföre Hushållnings Sällskapet, ville hafva den Christe-
liga möda [illegible], at hos Kongl: Majt i underdå-
nighet föreslå, och anhålla om ett sådant utbyte, skul-
le Zelotors öma och välmenta afsigt bäst vinnas.
Och, då Kongl: Majt i alt annat behagat omfatta
sitt Finska Hushållnings Sällskap med den utmärkta-
ste nåd, ser jag icke eller någon orsak at misströsta
om en lycklig utgång i detta företag, som otvifvelbart
medför den vidsträcktaste nytta och välgörenhet
så för Religion som Economien, hvilka bägge
stå med hvaran i den innersta grannsämja. At
en sådan lärobok bör bli kort och tydlig, följer af
sakens natur, och är af Herr Doctorn Bengström,
som öfver alt i sin afhandling, ifrån de molnfri-
ske synepunkter betraktat saken, redan ganska väl
påmint. Ja, jag är försäkrad, at om den patriotiske
Zelotorns förmultnade tunga kunde tala, —
skulle Han ur sitt stoft, besegla denna artikel
med kraftigaste Ja och Amen!

5to. Herr Författarens upgift pag: 7, at de beifwande Lärarena för-
förjas med ljus, ved och värma samt husmanskost hos
barnens Föräldrar, är så billig, at den ei gerna tål någon
motsägelse. Men den som känner vår allmoge,
den tröghet hos densamma härskar, och de förnämde
känslor den hyser för sina barns välfärd, har dock an-

ledning at tro: at det wore en fördmonligare utwäg, och ett mer uppmuntrande sätt at förmå för=äldrorne, til att sielfmant och utan twång skicka sina barn til Skolan, om Lärorn kunde af Allmanshka medlen ochså förses med uppehälle. I detta fall, skulle och Lärorn få inrätta sin matredning efter egen smak och tilgång på födoämnen, och undgå den olägenheten at råka i kökgräl eller wara misnöjd med Bondqwinnornes, under bästa välmening tillagade, men ofta osmakelige anrättningar. Det är sant, at Lärorn härigenom blott ställes för mera bråk och hushållsbekymmer; men då man funnit, at Bönderne hellre i penningar åtaga sig at, til exempel betala Landtmätarens dagtractamente, än at i fattigare tider prästera sådant in natura: så förmodar jag äfwen, at de förmögnare äro willigare, at giöra ett sammanskott af matwaror til föda och underhåll för barnaläraren, än at tourvis föda honom hos sig. I denna händelse behöfde han icke eller flytta ifrån gård til gård, utan kunde förblifwa på lämpeligaste stället för sin wistelsetid i Byalaget. Då skulle och andre priwilegie gratificationer bli öfwerflödige. Jag tilstår gerna, at detta kan wara en mindre betydelig erinran: ty hwarken må de förmögnare Föräldrar wara så obetänksamme, at de wela undandraga sig den lilla omkostnaden som Skolemästarens uppehälle kan tilskynda dem; ej heller Lärarn så kräsmagad, at han icke håller til godo sådane rätter, som under sin enkla anrättning, dock äro tillredde med bästa wälwilja. Jag hade aldeles bordt hålla inne med denne anmärkning, om ej en dagelig erfarenhet öfwertygade mig derom: huru stor fasa höga wåra Bönder redan hysa för alla nya pålagor och utgifter, ehuru stor winst deraf för öfrigt dem kan tilfalla.

6to. Pag: 7: förekommer antalet på Soknarne, uti hwilka Skoleanstalterne skola inrättas och widtagas: Jag har för mindre hädanwid icke något egentligen at påminna; och för allenast erinra: at Kanske och Mousieur[?] icke lydde under framledne Assessorens arrende Fögderi, til hwilket han förmodeligen hällst welat sträcka sin wälgörenhet.

Ett så gagneligt förslag tål likwäl ingen afkortning; så framt några aflägsnare Soknars utestående icke kan öpna bättre tilgång på medel och utwägar til Lärarens försörjande, utan widare åtgärd af barnens Föräldrar, än det redan nämnde sammanskott.

7o. Den pag: 43 och 50 så grundeligen påyrkade Catechisationen, som enligt Herr Författarens föreskrift bör iakttagas af den biträdande Läraren wid åkerbruks Skolan, är så intagande, at jag har med mig af hiertat önskar wärkställigheten och fullföljelsen af en så gagnelig sak. Om tillika på ett bewekande sätt, det nära sammanhang, som är emellan en ofrinkad Christendom samt flit och aktsamhet i sitt kall och arbete, blefwe hos Eleverne inskärpt, hade man skäl at smickra sig af det glada hopp, at det för wår Allmoge så angenäma dagdrifweri och böjelsen för sysslolöshet, skulle snarare Landtförwisas.

För öfrigt är förslaget til inrättningen af en åkerbruks Skola, i hela sin widd så förträffeligt, och efter min tanka med Testators afsikter så öfwerensstämmande, at om denne inrättning engång kommer i gång, man med fullkomligaste tilfredsställelse, af en så wälgörande anstalt bör förwänta de nyttigaste följder. Jag skulle således allför mycket röja min swaghet, om jag

därvid ville eller kunde giöra någon påminnelse.
Endast den tanken faller mig in: at Bönderne,
i anseende till den nytta de redan sjelf vänta af
sina till 16 år och derutöfver komne söner hemma
vid sitt Landtbruk, icke så lätt äro öfvertalte
at sätta dem i åkerbruksskolan. Men, med ti-
den, och genom kraftiga upmuntringar skall
väl denna lilla swårighet, åtminstone hos de
eftertänksammare, småningom öfvervinnas.

Mossaby den 11 junii 1802./

Gustaf Lilius

P.S. Afhandlingen har jag skickat till Herr Kapten
Grippenberg, som jemte sina påminnelser, ofel-
bart drager försorg om densammas insändande
till Kungl. Finska Hushållnings Sällskapet inom
föreskrifven tid.

G: Lilius

Kongl. Finska Hushållnings Sällskapet. —

I anledning af Kongl. Hushållnings Sällskapets an-
modan, anser jag mig förbunden at vid det af Herr
Professoren Doctor Tengström om Ahlmanska Skolor-
na ingifna, och efter min fulla öfvertygelse med
grundlighet, sak-kännedom och styrka författade
Betänkande, til pröfning framställa några an-
märkningar, som om de ock äro misstagna, likwäl
skola ådagalägga min lifliga önskan, at Herr
Doctor Tengströms hedrande och til det allmännas
gagn syftande förslag härutinnan, må winna
lycklig framgång och fullkomlighet. —

Min hela och andra upmärksamhet härvid wil
jag wända åt medlen til landthushållningens
uphjelpande, såsom et ämne hwarutinnan jag un-
der utöfning kunnat förwärfwa någon ehuru
mycket bristande kännedom. —

Rörande inrättandet af en Åkerbruks Skola
har jag til Sällskapet förut ingifwit mina tankar,
hufwudsakeligen i enlighet med Herr Doctor
Tengström, som nu utfördt detta ämne mera
omständeligen och på et sätt som nogsamt tyckes
öfvertyga at en sådan Lärs anstalt är både högst
angelägen och möjelig at utföra, och werkstäl-
la. —

Wår landthushållning betraktad såsom en
af de på samhällets trefnad och bestånd mäst
werkande näringar, fordrar wisserligen hwar—

och en rätt skaffens Medborgares sorgfälligaste tankar, då vi finna den långt ifrån hwad den borde wara, långt ifrån hwartil andra Nationer den uppdrifwit och långt ifrån den högd, til hwilken äfwen wårt ehuru något omildare Klimat tillåter oss at komma. —

Det bristande kunskap warit et af de största hinder lärer icke kunna bestridas. Den i allmänhet antagna och hårtills följda principe har warit at inskränka Åkerbruket i mån af den andra kunde utvägar til Ladugårds underhållande, nämligen Ängar, hwilka de flesta Orter, särdeles här uppe i Landet, äro under wåra långa Wintrar altför knapp, och til sin egenskap dålig: hwad under om så ingen odlings bar jord gar rörd? —

Om man deremot kunde komma til kännedom deraf, at med et förändradt hushålls systeme, med bättre användande af wår jord, kunde rundeligare tilgång til en trefligare och mera lönande Ladugårds underhållande winnas: Åkerbruket utwidgas så långt tjenlig jord dertil finnes; jorden upparbetas til de större fruktbarhet och afkastning; många nu förongtiga ansedde marker med förmån brukas; Landtmannen med begagnande af alla ägande tilfällen kunna få åtskilliga bi-utvägar til understöd för sin utkomst, hwad önskans wärda följder wore icke deraf at hoppas? Hwilken tilgång föda ämnen för en långt större folkmängd än wi nu äga, som ej af egen jord kunnat försörjas: Wälmåga hos Arbetaren: uppmuntrad

Arbetets flit: lättade utwägar at fylla Statens behof: drift til allahanda nyttiga företag som blefwe nya källor til Allmänt wälstånd. Kan wäl något wara wärdigare Sällskapets mest nitiska bemödande än at söka leda och uppelda Allmänna ifwern och idogheten til et mål så wärdt at efterstråfwa. —

En god gründläggning til detta stora och wälgörande ändamål blir otwifwelaktigt inrättandet af en Åkerbruks Skola och där anställande underwisning: Men denna underwisning bör wara bygd på fullkomlig kunnskap, inhämtad igenom försök och derpå grundad erfarenhet, så framt den skall blifwa pålitelig, rätt nyttig och befriad för misstag. Deraf uppkommer frågan: Månne at rätt säkert, efter wårt Klimat, wår jord och wåra lägenheter lämpadt hushålls systeme är kändt och kan bestämdt uppgifwas? eller månne det icke först behöfde utrönas och utarbetas? Och i sådan händelse, månne ej en både experimental och underwisnings Skola uti en och samma inrättning borde förenas, och först igenom dess sålunda widsträcktare werknings-krets få sin rätta bestämmelse, såwida alla med Landt-bruket förenliga och dess öfwriga bitande Närings-grenar borde der uti utöfning ställas, til sin bästa och förmånligaste behandling och drift utrönas och utarbetas, så at denna inrättning blefwe en rik källa hwarifrån all + erforderlig upplysning kunna at utflyta och utspridas. — (+ wår Landt-skötsling —)

Til en så beskaffad inrättning tror jag likwäl at en sådan egendom som Herr Doctor Tengström förslagit,

blir et altför inskränkt fält, äfven som jag icke hålle(r) kan inse hwad egentelig wärkan på hufwudsaken egendomens natur kunde medföra, ty då Bonden lärdt rätt använda sin jord och sina lägenheter, at af de samma draga högsta möjeliga winst, gör Calculen för hans bärgning och utgifter sig sielf.

Om Landthushållningen med alla dess särskilda grenar skall såsom jag föreslagit i wärkelig utöfning ställas, om någorlunda tilräckelig åker, odlingsjord af åtskillige beskaffenhet, odlingsbara kärr, tilräckelig skog, torpare med et ord nödigt och emot inrättningens behof swarande utrymme skall finnas, så at större ladugård, med dragare, hingstar, tjurar, baggar, galtar m: m: kan underhållas, fordras dertil wisserligen mera än hwad i denna landsort befintelige ganska små och inskränkta hemman. Med den kännedom af landet jag äger, kan jag tryggt försäkra, at hemman af så förmånlig beskaffenhet innom det föreslagna häradet icke finnas.

Om denna inrättning skall anläggas just innom ofva benämnda Öfradals härad eller något utom dess gräntsor, och om den skall wara belägen inwid allmänna landswägen eller något derifrån, torde Sällskapet kunna låta ankomma på sig wid wederbörligheten förekommande tilfällen och omständigheter, sedan först blifwit afgjordt huru stor summa dertil bör och kan uppoffras.

Med den fasta öfwertygelse at saken är af högsta wigt och på hwilken Sällskapets yttersta bemödande, samt användande af alla tilgängeliga wärkningar och tilgångar, önskade jag at en kunde nog mycket

nödvända farhågan för at större företag kunde öfwerwinnas, helst sådan inrättning under styrelse af Kongl: Hushållnings Sällskapet, et Samfund sammansatt af bäde wetenskaps idkare, landets ypperligaste, samt upplysta och patriotiske män, ~~gör hopp~~ låfwar om den lyckligaste framgång; särdeles som Sällskapet har så mycken anledning til det underdåniga hopp, at af Kongl: Maj:t nådigst derwid understödjas.

Ehuru jag detta oaktadt fruktar Sällskapet torde anse mit project öfwerdrifwit, tror jag mig böra föreslå til ställe för denna Skolas anläggande Kauniais Rusthåll med dess tillhörigheter, belägen i Karku Socken, endast 3/4 mil utom gräntsen af förenämnda Öfradals härad, inwid allmänna landswägen, med tilräckeligt utrymme, mer än 20. Torpare och anstaka. Om denna egendom, som i Tidningarna warit annonserad på Auction, wärkeligen är til salu, tror jag å den samma finnas alla för ändamålet erforderliga förmåner; men wisserligen blir priset minst 12000 R:dr, och månne Sällskapets tilgångar icke skulle tillåta at härtil använda en sådan summa, eller äfwen derutöfwer, om så nödigt blifwer, ty igenom revenuen af egendomen förmodar jag Sällskapet kunna blifwa skadeslöst för denna dryga utgift, och säkert tror jag at Sällskapet skulle i en framtid få anledning at ångra anläggningen på en altför inskränkt lägenhet.

De af Herr Doctor Tengström til underwisning wid denna Skola föreslagna wetenskaper äro utan motsägelse de angelägnaste, til en del uppå landthushållningen inflytande. Uppå Kongl: Hushållnings Sällskapets upplysta pröfning ankommer likwäl om någon inskränkning uti den egenteligen wetenskapliga kunde tålas. [För min del håller jag för,

at så anklara denna underwisning kunde anställas, så wore den theoretiska kunde rigtas åt Böndernas yrke och med den practiska förenas, desto mera bidragande til ändamålet som sökes, nämligen at bibringa kunskap i Hushållningen. Utan twifwel skulle wäl Böndernas begrepp wara större och upplyste igenom förwärfwad insigt uti Historien, Geografien, Geometrien, räkna, föra Bok, skrifwa til stil och sammansättning, kännedom af Lagar och Författningar och de deruti stadgade undersåteliga och medborgerliga skyldigheter och rättigheter: men om dessa kunskaper skola werka til hans gagn och förädling, så de ej wara aldeles inskränkta eller superficiela: handledningen dertil skulle borttaga mycken tid för den underwisning som oskiljaktigt hörer til den i jorden arbetande Böndens behof, och som endast lärer wara Sällskapets förmål. — De antagande Eleverne borde wara emellan 18. och 30. års ålder, det wil säga deras raskaste arbets ålder, då de som bäst behöfde wänjas til flitig, oförtrutna, ifrig och ihärdig arbetsamhet utan skonsmål.+ Att i en sådan tidpunkt, igenom dugeliga förelasningar ifrån morgon til qwäll, förhala den kallara års tiden försätta dem uti angenämligare lefnad, som så litet kommer öfwerens med en idog Böndes yrke, och dermed fortfara i fyra år, fruktar jag hade mindre förmånliga följder, och wore at tilskapa något kunskapligare, sist ej altid sunda tänkare, men mindre dugeliga arbetare. Att sådan utledning hemställer jag om icke förelasningarna kunde minskas til endast tre månader af året, nämligen December, Januarij, och Februarij, och då ej mer än 4. timmar twå dagar i weckan. Den öfriga tiden förmodar jag nog-

+ En agronom hos folket här uppe i landet nog saknad. —

samt kunde anwändas på at sätt som tjänte både til nytta och practisk underwisning, såsom til Gödsel ämnens samling blandning och beredning, Lin och Hampas rengörning, terpentin hartz, kimrök, Kottaska, Saltpetter, och tjäru dals beredning dels ämnens anskaffning, handtagens bruk til mångfaldiga behofwer, Slöjde ämnens anskaffande m: m: För öfrigt borde igenom uppbyggeliga och muntrande samtal och förklaringar wid alla förefallande tilfällen och göromål deras begrepp kunna upplysas redas och ledas til erforderlig grad af hyfsning och all för dem nödig theorie. —

Wid Elevers antagande til denna Skola, skulle efter min tanka uppmärksamheten förnämligast böra wändas åt sådana sujetter som efter fulländad Skola Cours hade tilfälle at igenom utöfning göra werckeligt bruk af hwad de lärdt, och sålunda både gagna sig sjelfwa och med efterdömmen öfwer det Allmänna. En dräng med de bästa kunskaper, som icke kan bli sjelfrådande jordbrukare, utan måste nära sig med dränga tjänst, lärer swårligen få disponera en annans hushållning til betydeliga förändringar, han måste följa husbondens efter egna principer gifna föreskrifter, och hans kunskaper blifwa sålades i mindre mån werkande; deremot förmodar jag at en ungar Bonde, som lärdt at klokare hushållnings sätt än det förr wanliga, skall så snart han får tilträda hemmanets brukat, så widt förmågan medgar, willigt widtaga och införa det samma, sig sjelf til båtnad och andra til exempel. Wid betraktande häraf anser jag för nyttigast, om unga Bonde Söner,

sådana som vore benägne at efter föräldrarna tilträda hemmanet brukat, kunde igenom någon utväg förmås at til denna underwisning sig infinna. At härwid möta sväriheter, inser jag nogsamt, men sådana sväriheter borde i alla fall förata sig. En Bonde Son kunde hafwa något interesse af at få lära en bättre hushållning, som han sedan til egen förmån hade tilfälle at begagna sig af, men en dräng ingen: han skulle emellertid fyra år wara utan lön: hwad kunde förmå honom til en sådan uppoffring? Jag fruktar at få eller ingen skulle på sådana wilkor infinna sig wid Skolan, som således blefwe utan elever och anstalten i det afseendet onyttig.

För at såwäl förekomma en sådan olägenhet, som at få lärlingar utaf den åstundade klass af Allmoge, hemställer jag til Sällskapets öfwerläggning en utväg, som jag tycker icke är så aldeles orimmelig eller omöjelig at utföra.

NB nemligen [Då Skolan komma at til underwisning öpnas, skulle Herrar Pastorer och Ståndspersoner i wissa bestämde Socknar, af Sällskapet anmodas, at igenom wäl lämpelige föreställningar söka förmå Sockneboerna at af sina medlemmar utse och wälja en ung Bonde Son och framdeles blifwande husbonde, känd för beskedlighet och goda seder, godt förstånd, flit och arbets drift at til underwisning wid denna Skola sig infinna, samt at såwäl til uppmuntran som ersättning för hans uppoffrade tid, igenom et sammanskott af 8. skilling på hwarje mantal, för hwart år han sig der uppehåller, gifwa honom en skälig belöning. De mästa Socknar äro öfwer och omkring 100de mantal, af hwilka et sådant sammanskott

komma at utgöra en anständig lön. Små hela mantals hemman finnas, de flesta äro halfwa, fierdedelar och derunder, afgiften blefwe således ganska obetydelig, och med all den oginhet som olyckligt wis är rådande hos Allmogen at antaga så beskaffade propositioner, hoppas jag likwäl at de kunde förmås häruti ingå. — Dessa lärlingar borde wid återkomsten ifrån Skolan ej allena medhafwa och til ~~[illegible]~~ Sockne-Allmännas eftersyn kunna uppta alla wid Skolan antagna och brukeliga redskap, helst af dem sjelfwa förfärdigade, så at de deras sammansättning, mekanik och nytta omständeligen och instructivt kunde beskrifwa, dem som det åstunda underwisa och inöfwa at sådana göra och til bruk anwända, utan ock förmås at den dem underwista hushållnings methode i de hufwudsakeligaste delar genast widtaga och införa. När det den nya hushållnings konsten må så mycket mera hos dem rotas, och flera års erfarenhet hinna stadga deras öfwertygelse om nyttan, torde wäl wara bäst om de wid Skolan qwarblefwe i fyra år, men under twå må ingen affärdas, och då årligen första omgångens lärlingar komma at afgå, kunde åter ifrån andra Socknar nya i stället antagas, hwarmedelst kunskapen

NB blefwe efter wiss ordning jemt utspridd.]

Om lärlingarna blefwo med sådant urwal tagne som föreslagit är, och dersamma tjenliga motiver brukas wid deras underwisning, är at förmoda det de alla wisa hog och flit wid sina göromål och öfningar, hwar och en efter sitt pund: men om sådant oaktadt någon mindre betydande skiljaktighet uti framsteg dem emellan skulle förmärkas, torde det likwäl fordra mycken granlagenhet wid at-

uppenbarligen utpeka densamma igenom stadgande af
något företräde uti ordning och platser, hvilket sätt til
täflan och uppmuntran, som förmodeligen vid en Barna-
Skola kan med framgång brukas, ibland lärlingar af äl-
der stadga och eftertanka torde hafva mindra förmånliga om
ej aldeles motstridande verkan, helst hos den som vet sig
hvarken af höglärdhet eller motvilja hafva något efter sätt.

Uti handslöjder torde öfningen böra inskränkas
til det som för Landtmannen egenteligen är nödigt, såsom i
synnerhet goda och väl sammansatta til jordbruket hö-
rande redskap och körden, både för sommar och vinter
arbeten, nödigt husgeråd, och innom Bondens tarfliga
boning behöfligt Snickare arbete. Kan han derhos göra
Vesa släder och kärror til eget behof, blir han kart ingen
tid sysslolöst förspild af den som annars har hog at vara
idog och flitig, hvaremot som dylika redskaps underhållande
här i öfra landsorten borttager många morgnar och
qvällar. Sadel Makar arbete behöfver Bonden så litet
och färdighet deruti innan kan han ej begagna sig af, ty
han har ej sådant tilbehör som fordras at använda den
öfvade handtverkarens handlag. Men nytta hade
han af at kunna göra nödigt sko arbete åtminstone til
hvardags behof för sitt hushåll. ——

I allmänhet tycker jag mig hafva erfarit at de som
hafva altför mycken hog för handarbeten innom hus,
sällan äro driftige och raska i det tyngre utarbetet
hvarföre efter min oförgripeliga tanka, denna slögd-
händighet, utöfver hvad förenämndt är, icke bör med
någon synnerlig ifver befordras eller med belöningar up-
muntras. Alt nog om den principe bibringas, at en landt-

man bör med omtanka til nytta använda all sin tid,
och så mycket möjeligit är sjelf förse sig med sina behof-
ver utan sin pungs bekostnad. För öfrigit må hvar
och en härutinnan följa sin fallenhet och böjelse, som är
och altid skall bli hos menniskor olika. Men denna och fle-
ra dylika omständigheter är först då tid at Ventileras, se-
dan Sällskapet tagit beslut i hufvudsaken, och då Stadgar-
na för denna Skola komma at upsättas. ——

Mera angelägit at nu öfverväga är, huru och igenom
hvilka personer detta Läro verk skall handhafvas, och til
hvad belopp, deras löner må kunna Calculeras.

Til såväl verkställande af underrättelsen som öfveruppsig-
ten öfver göromålen och all hushållning å egendomen, fordras
en Styresman, med ej allena grundelig insigt uti de erfor-
derliga vetenskaper, utan ock vidsträckt kunskap och
erfarenhet i Landthushållningen; dersamma oförtrö-
ten, ordentelig, vitisk, driftig, af rena seder, och syn-
nerligen fallen för de til hans verf hörande flerfaldiga
göromål. Med saknad af någon utaf dessa egenska-
per blir han i mindra mån nyttig. Men at finna
en sådan man, torde icke bli lätt, och engång funnen
skulle han förtjena at väl lönas och hedras, och för-
varkas bibehållen. Det ligger således mycken
magt uppå at undanröja alt hvad som kan försvå-
ra möjeligheten härutinnan, och i sådant afseende
lärer ofvan til en början antingen den af Herr
Doctor Tengström föreslagna Arbets Ordning nödvän-
digt böra förändras eller ock emellan åtminstone 2:ne
personer fördelas. ——

Att om Sommaren wara dagligen och ständigtan närwarande, både för efterSyn och den practiska underwisningen, såsom Ordningangeligen fordras, så framt åsyftad nytta skall kunna förväntas: Att Wintermånaderna hwar i Söckna dag åtta timmar om dagen hålla föreläsningar; de öfriga timmarna utgå nogsamt til flitigt besök i Stall och ladugård, til öfwerläggningar med Fogde hushållerska och drängar, til räkningars, dagswerks journaler, månads rapporters och correspondancens förande: Att ännu dertil alla Söndagar wara bunden och occuperad: Att således icke äga någon tid för egen räkning, antingen til enskild hushållnings besörjande eller recreation, göra eller taga besök: Att sålunda wara utestängd ifrån nöjet af umgänge med alla andra menniskor än de wid Skolan sig uppehållande Bonde gossar som blefwe det enda och snart tråkiga sällskap, tyckes blefwa swårt, at twång och en tröttsam lefnad som jag fruktar ingen lärare wela underkasta sig, under hwad wilkor som hälst. I anseende härtil och om Sällskapet med ogillande af hwad jag emot en sådan widsträcktare wetenskaplig underwisning och dermed förknippade trägna föreläsningar anmärkt, skulle anse nödigt at utwidga Sin omtanka til Finska Allmogens hyfning och upplysning, jämwäl utöfwer hwad egenteligen til Landthushållningen oumbärligen hörer, så kan jag ej annat än finna för en nödwändig följd at twänne lärare måste antagas.

Om Sällskapet wore lyckligt nog at finna en man af omförmälta beskaffenhet, som wille åtaga sig styrelsen af detta werk, med åtnjutande af 300:de Kop:s dal:r årlig lön, ansåge jag för min del honom wara alltför lätt fången och ej engång skäligen betald. Hwar och

en någorlunda dugelig ung Skrifware hos en Domare, kan med långt mindre kunskaper, mindre möda, mindre ansvar och under mycken både beqwämlighet och ledighet räkna på deremot swarande förtjenst, i synnerhet då jag ofwan berörde maten: Monne man då kan wänta eller begära, at en man som först med möda och kostnad förwärfwadt sig grundeliga insigter i wetenskaper; som sedan igenom resor och erfarenhet beforderadt deras utweckling; som måste redan wara kommen til stadgad ålder och mogenhet; och som skall hafwa särskildta härtil behöfweliga ej allom gifna egenskaper, låter fästa sig til en poste förenad med ansvar, trägna och ej synnerligen roande göromål, hwarwid han har så knapp utkomst, och hwarifrån ej mycket gynnande utsigt wisar sig för honom til befordran och lyckligare omständigheter, ty hwilken wäg kan han egenteligen för sig ta gin och öppen, då han är utom alla publika werk, och då han är afskild och blir så godt som afwänd ifrån alla til Ämbetsmanna klassen hörande göromål. Dessutom är frågan om ofta inträffande ombyten är för werket förmånligt, eller om icke nyttigare blefwe at söka bibehålla en engång antraffad skicklig person. — Således, om detta engång får utgöra ämnet för Sällskapets öfwerläggningar, hoppas jag Sällskapet med afseende uppå ändamålets wigt, icke genom för sträng sparsamhet hindrar dess fullbordan. —

Til Sällskapets omtanka tror jag mig äfwen böra erinra hwad utwäg widtagas bör i det fall at denna Lärare sjuknar,

som möjligt wis kan hända, så at han på längre tid icke kan taga befattning med göromålen, hwilka fordra en oafbruten fortgång och handläggning.

Utom de öfriga af Herr Doctor Tengström til tjenst wid Skolan föreslagna personer, anser jag en Redskaps-mästare äfwen wara nödig, såwäl för at med biträde af Lärlingar och Drängar göra alla wid egendomen behöfwaliga Redskaper, och dertil årligen samla ämnen och wirke, som ock för at derutinnan gifwa Lärlingarna fullständig underwisning och öfning. Wid wal af Fogde får man sällan hafwa afseende på skickligheten i slöjder, emedan ofta händer, at den som för sin omtanka och drift är dugtig Fogde, kan wara oduglig slöjdare, och twärt om. Emellertid är för underwisningen i den wägen en kunnig karl nödwändig, såwida igenom illa afpassad och misslyckad sammansättning, det nyttigaste Redskap kan blifwa odugligt, och til nyttjande förlora hela sitt förtroende. Denna mästare kunde derjämte sysselsättas med utskilliga wid gården förefallande timmerkarls och grofsnickare arbeten.

Då jag uti föregående yttradt mig förmoda det Sällskapet i anseende til för handen warande tilgångar kunde ingå uti en widsträcktare och kostsammare plan wid denna Skolas inrättning än Herr Doctor Tengström projecteradt, återstår för mig at omnämna mina grunder til denna tanka.

Sedan Christendoms kunskapen ibland Allmogen raden ganska wackert tiltagit, åtminstone i de Socknar der Presterskapet rättskaffens och wärdigt

bemödande derwid anwändt, samt i lära och lefwerne warit et ljus för sin församling, och man deraf har anledning at hoppas allt större och skyndsammare framsteg, skulle wäl efter min tanka inga utwägar til befordrande af upplysning i denna del, icke warit ibland de oumbärligaste anstalter, och icke heller är påföljden för det hela af någon synnerlig betydning, om några få Socknar få Barna lärare: Men sådant oacktadt, och som framledne Assessoren Ahlman för denna sak utfästadt, och just dertil fond anslagit, måste wäl föreskriften uti hans testamente i denna del efterlefwas. Likwäl och som han jämwäl förordnadt at äfwen underwisning i landthushållningen skulle af samma fond påkostas, men denna underwisning icke görligen och med nytta annorlunda kan ske eller besörjas, än wid den föreslagna Åkerbruks Skolan, så ser jag ej hwarken någon orättwisa eller brott emot Testamentet derutinnan, om åtminstone en tredje del af förnämnda fond til denna Skolas anläggande anslås. — Af sådan anledning tror jag mig kunna härtil uptaga 6166:⅔ Riksdaler. Andra hälften af Ahlmanska Testamentet utgör 18500: Rdr

Framledne Professoren Billmark har wäl Testamenteradt et Capital stort 5555: Rdr 26. sk. 8. r: at deraf med 16:⅔ Riksdalers lån understödja Allmoga wid företagande upodlingar; men som sådana lån altid måste wara förknippade med formaliteter, för en Bonde i synnerhet beswärliga, torde näppeligen någon anmäla sig dertil, helst summan är så ganska liten och kan af hwarje sparsam Bonde dräng, utan formaliteter erhållas. Om nu Testators föreskrift til dessa medels

anwändande icke kan följas, måste väl summan ändå
til någon nytta för det allmänna, (: hwilkets bästa Säll-
skapet egenteligen åsyftadt :) begagnas; och hwad kunde väl
vara nyttigare eller hafwa mera inflytelse på det All-
männa bästa, än denna Skola anstalt. —

Sällskapet har af Ledamöternas sammanskott at sam-
ladt Capital af widpass 3000:de Rik:s dal:r —

Utom de 3:ne Skolarna egenteligen tilhörande med-
del, bestiger summan som Sällskapet för det närvarande
har i disposition sålunda sig til 33222: Rik:s dal:r —

Med återupprepande af den tanka, at til inrättan-
de af en Åkerbruks Skola, såsom det säkraste och en-
da medel at befrämja Landthushållningens uppstigan-
de til werkeligt flor, bör Sällskapet anwända alt be-
mödande alla werkningskrafter, och alla tilgängeli-
ga tilgångar, och at inrättningen i alt för smått icke
kan blifwa rättegagnande, gör jag uträkningen på
följande sätt. —

Det vore väl om Sällskapet kunde til tjänlig plats
för denna anläggning få en egendom af 6. à 8. tusen-
de Rik:s dalers wärde: men om en sådan egendom för-
detta pris icke står at erhålla, utan at såwäl til för-
sta inköpet som för inrättningen nödige byggnader,
skulle behöfwa uppoffras ända til 15. tusende Rik:s dal:r
så hade Sällskapet ännu qwar at Capital af 18200:de Rd:r

Intresse för denna summa 1092: Rd:r, Revenuen af e-
gendomen, som wäl efter sistnämde inköps pris borde
beräknas högre, upptagas ej såsom behållning mer-
än 500:de Rd:r; Ledamöternas tilskotter widpass 1200:de Rd:r
utgöra til sammans en årlig inkomst af 2792: Rik:s d:r

Om nu til löner och utgifter vid Skolan behöfde anwändas
792: Rd:r, (: hwilket jag förmodar förslå, såwida födan för de
wid Skolan befintelige personer, borde afgöras af kostning
kunna, utöfwer hwad förut såsom behållen inkomst är be-
räknadt, bestridas :) hade Sällskapet ändå öfrigit en årlig
inkomst af 2000:de Rd:r at til andra behof disponera. —

Härtil kommer ännu, at, ~~som~~ såsom jag med fast förtröstan
hoppas, Kongl. Maj:t Allernådigst lärer understödja —
denna inrättning på kraftigt sätt, och med de för Lärare
erforderliga Lönars anslående, til en del lätta Sällskapets
börda; och då man derjämte har anledning at förmoda det
wälsinnade medborgare som äro benägne, omfatta —
denna inrättning framför alla andra med wälwilja, och
den samma med förähringar ihogkomma, tyckes all twe-
kan om möjeligheten at utföra företaget böra förswin-
na. At swårigheter kunna möta, bör ej bli något af-
skräckande skäl: Sällskapets ifrigaste och idkeliga bemödan-
de ägnas at söka dem öfwerwinna, så framt något werkligt
och nyttigt skall uträttas, och allmänhetens hopp om lyckliga
och wälgörande följder af Sällskapets stiftelse uppfyllas.

A. M. Gripenberg

Tillägg till mitt förslag om Allmänna Skolinrättningarne.

Med särdeles tillfredsställelse har jag genomläsit Herr Capit. [illegible] med [illegible] Lilja och Brolling vid mitt [illegible] förslag till de Allmänna Skolinrättningarnes [illegible] anmärkningar, och har [illegible] anledning deraf [illegible] följande [illegible], sedan [illegible] tillägga.

1:o kan det hafva sina goda skäl, att [illegible] för det biträde vid [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] tillräcklig, huru kan den [illegible] skolans victualie [illegible]?
eller [illegible] will [illegible] till catechisation [illegible] i den [illegible] [illegible] en [illegible]
informationen. Skulle [illegible] till [illegible] proposition skulle i Församlingarnes
[illegible], [illegible] [illegible] och [illegible] [illegible] [illegible] motstånd, hvadan det blir
[illegible] eller [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] om [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] det [illegible] att [illegible] [illegible] om [illegible]
[illegible] [illegible] att [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible], att [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]? eller [illegible] [illegible]

2:o Vore det i [illegible] Församlingar [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
i allmänhet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Pedagogens [illegible], att [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] i [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] till [illegible]? – [illegible] att [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] och [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Committén [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] Catecheten [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible]
utan [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] att [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] i [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], och [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] i [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] det [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] en proposition [illegible] [illegible]
en [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] Församlingar [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

[illegible] [illegible] i [illegible] [illegible], 4:o [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Pedagog, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Pedagogens [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] att [illegible]
alla fall [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
billigt, att [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], att [illegible] bifall [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] och [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] det [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], att, [illegible] [illegible]
i en [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Församlingarnes [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible]? [illegible] [illegible] det alternative [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] att
[illegible] till [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], att [illegible] till Pedagogens [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Pedagogen [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]?
eller [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5:o [illegible] en [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Skulle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Skulle Cl. Kateh. [illegible] [illegible] [illegible]

dess egentliga Ekonomiska Skolan [illegible] gemen någon [illegible] bestämdt,
anläggning [illegible], har Herr Capit. [illegible] sedan tiden utan [illegible], i
genom [illegible] af flera slag, hvilka [illegible], ett sådant capital [illegible] samlad,
[illegible] med [illegible]. [illegible] till den föreslagna stora Egen-
doms[illegible]. Ahlman i sitt testamente [illegible] handeln kan erfordras.
[illegible], att [illegible] till [illegible] i gemen Skola
[illegible] till [illegible] fallen i värde;
[illegible] utan till flera [illegible] det torde [illegible], utan [illegible]
[illegible], hvad det [illegible], [illegible] att [illegible]
[illegible] Angå [illegible]; [illegible]
[illegible] betydliga summa af Capital [illegible]
[illegible], [illegible] Herr Capitainen [illegible] för ändamålet,
[illegible]. [illegible] är bestämd, i alla fall
[illegible] att [illegible] i [illegible]. Den [illegible]
att [illegible] bifall [illegible]; [illegible] de egentliga [illegible]
[illegible], [illegible] att den [illegible] Skolorna [illegible]
[illegible], [illegible] att [illegible], i 2 a 3 Kl-
[illegible], [illegible] ordentligt organiseras,
[illegible], skall kunna [illegible] Skola [illegible] jag [illegible] i [illegible]
[illegible], [illegible] att i [illegible] nödvändigheten till-
[illegible] af stora [illegible], [illegible]. [illegible] Assessoren
[illegible] Skolan [illegible]. [illegible] Ahlman ej bestämdt [illegible]
[illegible] Skolinrättningar, [illegible] jag [illegible]
att [illegible] Herr Capit. [illegible]
[illegible], att [illegible] en del af [illegible] Legator
[illegible], [illegible] Ekonomiska Skola-
[illegible] till [illegible] anstalter [illegible],
[illegible], [illegible] Grundsatt [illegible] ändamål [illegible] en [illegible]
[illegible], [illegible] Grundsatt [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] Herr Capitainens goda [illegible], [illegible], [illegible] utom [illegible]
[illegible] Skolans [illegible] [illegible] bi-
— [illegible] Bielkeska Testamenti
[illegible], att en stora [illegible] kan [illegible]
[illegible] Ekonomie Skolans [illegible] Legatori
[illegible]; [illegible]? [illegible]
[illegible], att [illegible] skall, [illegible] är, [illegible] till-
ständigheten [illegible] af någon [illegible]
till [illegible]

* eller [illegible] att bli;

* [illegible]

måste bevisas; så väl som under [sedan] anteckningar skall tillägnas. Att föremålen
lyftes frågan om något annat lämpligt, hvilket kunnat jag den någon * [illegible] annat
gälla mer bland dessa; och kunde att [illegible] försummas, bara med alldeles stä-
rade, i händelse omständigheterna skulle sig utsättas det undervisningen till
denna då kunskap, den fordringen Ekonomisk, genom och [illegible] [illegible] kunnat
med skolan ännu denna under [illegible] förhandlingarna.

— Denna med i anseende till skolans 7° Sannolikt vore, då i sådana fall
väntade knappt tillgängliga [illegible] [Ek]onomiska undervisning en gång kan
från den sidan att förvänta. — [illegible] i gång, att åtminstone fram-
[illegible], då inrättningen [illegible] [illegible] kunde föremål, att
[illegible] af [illegible] några [illegible], en [illegible] [illegible] hålla den af sina [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] skola blifva [illegible], sig af den-
[illegible] [illegible] att [illegible]. [illegible] undervisning begynna! [illegible] jag

6° Jag finner i [illegible] af [illegible] [illegible], att inrättningen vore ex-
Capit. Eisenbergs [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] för den, utan att [illegible]
[illegible], att, åtminstone i början [illegible] grundsatser af [illegible] [illegible]
[illegible] det [illegible] [illegible] af den [illegible] [illegible], som [illegible] [illegible]
Ekonomiska undervisningen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] jag [illegible] af [illegible] [illegible]. [illegible] jag [illegible]-
[illegible] [illegible], [illegible] att [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Eleverna [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] jag [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] under de 3 [illegible] [illegible] af [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], åtminstone [illegible] i början,
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] skulle
[illegible] [illegible] [illegible]? Åtminstone [illegible] Elever i denna skola [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? — [illegible] [illegible] [illegible]
af November [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], att af god vilja något till
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] underhåll bidraga,
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible]
[illegible] sig [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —
omständigheterna, [illegible] att [illegible] [illegible] af detta förslag, att jag ej några
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] till [illegible] inrättningen [illegible] några [illegible]-
[illegible] af [illegible] omständigheter [illegible] [illegible] [illegible]. — Denna [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] i [illegible] [illegible] att [illegible] mig med Herr Capit. Eisenbergs
[illegible]. — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible], att [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 15 R:dr [illegible] [illegible] [illegible]
Capitainens [illegible], Regeringen [illegible] kunde [illegible]; [illegible] ej heller
[illegible] [illegible] [illegible], af [illegible], att till [illegible]-
[illegible]

Ahlm. Skolorne

sliga wigtiga Embetsmanna sysslor för [illegible]
hvad det var [illegible] af [illegible]
det var [illegible], efterkommande och
[illegible] af [illegible]
[illegible] — det under-
ligen der af mig framställda placering
Zöglingarnes annullera, efter [illegible]
[illegible] mi [illegible]
[illegible] Rijd. [illegible]
[illegible] gjordt.

Detta, får jag i ödmjukhet framställa
om icke [illegible] K. Hushålls Sällskapet skulle
finna [illegible] det [illegible]
af mitt förslag til de Ahlmanska Skole
inrättningarnes [illegible], [illegible]
[illegible] allmänt
af [illegible] Patrioter [illegible]
[illegible]
[illegible], [illegible] K. ap. i[illegible]
[illegible] af år 1804 til Hushålls Sällskapet [illegible]
på det [illegible]
[illegible], [illegible]
til [illegible] af det [illegible]
[illegible]. [illegible] Hushålls Sällskapet [illegible]
[illegible]
[illegible] i [illegible]
de [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible] til det [illegible]
de [illegible]? [illegible]
[illegible] til de [illegible]
[illegible] af Hushålls Sällskapet [illegible], [illegible]
de Skoleinrättningarnes [illegible] or-
ganisation; ingen [illegible]
[illegible]? K. [illegible]

d. 17 Julii 1810.

Jac. Tengström

---

9 Ank. d. 6 Dec 1810

35.

46.

Högädle och Widtberömde Herr Professor och Riddare

Så och

Dett Keiserlige Finska Hushållnings Sällskapet.

Hos Högädle och Widtberömde Herr Professoren och Riddaren samt dett Keiserliga Finska Hushållnings Sällskapet är min aller ödmjukaste anhållan, att i stöd af bilagde

handlingar bli antagen till Skolmestare uti Ahlmanske Sockne-Skolan anten i Birkala eller Messby Socknar, och med djupaste wördnad framhärdar

Högädle och Widtberömde Herr Professorens och Riddarens

Så ock

Dett Keiserliga Finska Hushållnings-Sällskapets

Allerödmjukaste tjenare

Erik Ullbohm

Förre Student.

Att förre Studenten Herr Eric Ullbohm, hwilken nu ämnar söka sig til Scholmästare uti Ahlmanska Sockne Skolan antingen i Birkala eller Messuby Socken, äger skicklighet att läsa på Finska och Swenska skrifwen innan och utantil, samt äfwen förstående af Christendoms läran, och skrifwer läsligt stil, hwarom på begäran til sanfärdigt bewis meddelt af Eura d. 8 November 1810.

Arvid Paulin
Kyrkoherde i Eura.

Att förre Studeranden Eric Ulbom född den 21: April 1766. som uti half annan års tid uppehållit sig i nedanskrefne församling, har uppfört sig anständigt och Christligt, samt begått sina Salighets-medlen, intygar Merimasku den 4: December 1810.

Joh. Ängblom
Sacell. loci

10 Ank. d. 8 Decemb. 1810

37.

Ödmjukaste Memorial!

Till följe af den uti Åbo Allmänna Tidning No. 141 införda Annonce, om besättandet af twänne Lärare vid Allmänske Sockne-Skolarne i Birkala och Messuby Socknar: vågar jag i djupaste ödmjuk-

het medelst ödmjukast bilagde betygs, an-
mäla min underdåniga åstundan att till
någondera af nämnde lägenheter blifva
Nådgunstigt antagen; samt får jag i lika öd-
mjukhet vidhandengifva, att jag under hela
denna tid min vistelse varit under Academien
haft min tårgning för information, ej min-
dre uti Svenska som Finska språkens rätt-
Skrifning och Räkning; hvarföre i djupaste
ödmjukhet jag vågar hoppas om Nådgunstig vä-
farighet härutinnan samt med djupaste vörd-
nad

Framhärda att vara

Högloflige Kejserl. Oeconomie Societetens

aldra ödmjukaste
Tjenare
Carl Reinhold Lundmark.

Studeranden Herr Carl Reinhold Lundmark, hvil-
ken år 1804 blef inskrifven vid den här studeran-
de Aboënsiska Nation, har uppfört sig stilla och
beskedligt, samt tillika alla Terminer frequentet
vid Academien – Åbo d. 8 December 1810.

Gabr. Er. Haartman
Åbo Nat. n. v. Inspector

Gustaf Törnqvist
Curat. Nat. Ab:-

Högädle och Vidtberömde Herr Doktor, Medicinæ Professor och Riddare af Keiserlige St. Annæ Ordens Andra= samt Wladimirs Ordens Fjerde=Klass!
så och
Högloft: Keiserlige Finnska Hushållnings Sällskap!

Som enligt framledne Assessoren Ahlmans Testamentariska=dispositionen, en ny Sokne Skolmästare Syssla uti Birkala Sokn kommer att inrättas, så anhåller hos Högädle och Vidtberömde Herr Doktorn, Medicinæ Professorn och Riddaren — så och Det Högloft: Keiserlige

Finnska Hushållnings Sällskapet, jag i djup ödmjukhet, att till sagde Syssla höggunstigt varda antagen. — Min ringa Merite Lista varder härhos allerödmjukast bifogad. — Dock, som jag är i okunnighet, om i frågavarande Sokne-Skolmästare-Syssla, åtfölja några så kallade meriter eller Tjenste-år, som uti Prästavägen äro vanliga? nödgas jag göra det förbehåll, att i händelse dylika intet vore beviljade, i det fallet få återkalla denna min Ansökning.

Framhärdar med djup vördnad

Högädle och Vidtberömde Herr Doktoren, Medicina Professoren och Riddarens

samt

Det Högloft: Keiserlige Finnska Hushållnings Sällskapets

aller ödmjukaste
tjenare

Joh. Esbjörn

Nådårs Predikant i Kangasala

Merite-Lista:

Undertecknad är född i Birkala Socken år 1778. Har i barndomen läst privatim uti Föräldras 2½ år. — Bivistat Åbo Cathedral-Skolan i 6½ år. — Blifvit inskrifven vid Akademien därstädes år 1798. — Freqventerat den samme uti Sex Läse-Terminer. — Ordinerad till Pastors Adjunkt i Kangasala d. 15. Julii 1803. — Constituerad till Nådårs-Predikant för afledne Prosten Tennbergs Sterbhus i Kangasala år 1809.

Dat: d. 7. Dec: 1810.

Joh. Esbjörn

II inkom d. 26 Dec. 1810. 41. 46.

6. KOP.

Högvälborne, Välborne, Högädle, Ädle och Högaktade Herrar Ordförande och Ledamöter uti Kejserliga Finska Hushållnings Sällskapet!!!

Med anledning af kundgörelsen uti Åbo allmänna Tidning No. 141, får hos Högloflige Kejserlige Hushållnings Sällskapet, jag i djup ödmjukhet anmäla mig såsom Sökande till Skolmästare vid någon dera af Ahlmanska Sockne-Skolorne i Birckala och Messuby.

Sökande

Socknar. Till Bevis af min Skickelighet, får jag aller Ödmjukast bilägga i afskrift, mitt academ-ka Betyg, af den 18 Maij 1765. Såsom ock min Sidsta Transport Fullmagt från Safvolax till Finland, af den 27 Octobris 1777.

Då framledne Herr Assessor Ahlmans Skole-Inrättningar åsyftat Allmänt Väl; Och då jag såsom ålderig, nu mera icke förmår Värckställ Mätningar med den Styrcka Som fordras, för at Lifnära mig; Så hoppas jag att Höglofl. Kejserl. Hushållnings Sällskapet, af Ömhet för en gammal Tjenste man, mildrar mitt Öde derigenom, att jag förflyttas till ett Stillare med mine Åhr passande yrcke.

Framhärdar med Djupaste Vördnad

Högloflige Kejserlige Hushållnings Sällskapets

Aldra Ödmjukaste Tjenare
Adam Malmström
Commissions Landtmätare.

meddeld och recommenderad Åbo d. 18. Maji 1765.

På Consistorii Academici vägnar
Carl Mesterton
Acad: h. t. Rector

(L. S.)

Lika lydande med Originalet intyga.
Carl Bergrén, vice Pred. — Gabriel Hultman, Sjö Capitain

Afskrift

3.KOP

Rector och samtelige Professorer vid Kongl: Academien i Åbo giöre witterligt, at som Geometrie Studiosus Adam Malmström Nylandus gifwit Consistorio wid handen, det han wore sinnad anmäla sig hos någon Landtmätare at följa och biträda honom i dess Embets förrättningar samt til den ändan anhållit om Academiskt witnesbörd: altså har Consistorium om honom Malmström härmed intyga welat, at, sedan han år 1760 blifwit, som Student antagen til Societeten härstädes, har han sina Studier och Lofl: öfningar med berömmelig flit idkat, derjemte sig så i det allmänna lefwernet uppfört, som en rätt skaffens Studerande wäl ägnar och anstår. Hwarföre han i öfrigit hos wederbörande, för hwilka han detta uppwisar, warder til all benägenhet och wälwilja i bästa måtto an-

Afskrift

3.KOP

Wi Gustaf, med Guds Nåde, Sweriges, Göthes och Wendes etc. Konung m.m.m. Arfwinge till Norige, Hertig till Schleswig-Hollstien m.m. Göre witterligt, att som den Commissions Landtmätare beställning i Finland genom Gottfried Thns wärdande befordran är worden ledig, och wid dess återbesättjande för Oss i Nåder utnämde Commiss. Landtmätaren, Commissions Landtmätaren Adam Malmström; altså wele Wi härmed och i kraft af denna Wår Öpna Fullmagt Nådeligen hafwa förordnat honom Adam Malmström att wara Commissions Landtmätare i Finland och bemälte Thns ställe; hwarwid han hafwer att åtnjuta den lön och förmoner som samma beställning efter Författningarne tillkomma. Det alle, som wederbör, hafwe sig hörsam-

nåligen att efterrätta. Till ytter-
mera wisso hafwe Wi detta med egen
hand underskrifwit och med Wårt
Kongl. Sigill bekräfta låtit. å
Gripsholms Slott den 27. October 1777.

Gustaf

L. S.

Lika lydande med Originalet intyga

Carl Bergren   Gabriel Hultman
wice Pond.   Sjö Capitain

E. Schröderheim

Fullmagt för Adam Malmström att wara Commissions
Landtmätare i Finland.

Riktigheten med originalet intygar

Högädle och Widtberömde Herr Professor!
Samteliga Herrar Ledamöter uti Kejserliga Finska Hus-Hållnings Sällskapet!

Med anledning af den uti Åbo allmänna Tidning skedde Annonce, om tillsättande af en Socken-Skolmästare i Birkala Socken, hvilken ägde — enligt Ahlmanska Testamentet, — befordras bonn till början

SCH
KOP.

af Christendomen, genom handledande
i skrifning m.m.; har äfven jag i djupaste
ödmjukhet den äran att anmäla mig till
förenämnde lägenhet, hvartill jag af Na-
turen äger anlag, och hvilket inom För-
samlingen är bekant. Till vinnande
af detta ändamål har jag äfven öfvergif-
wit den tid, jag användt wid barna un-
derwisning ifrån 1806: inom ofvanberörde För-
samling, och den möda, jag därwid — [illegible]
[illegible] willor — haft. Ingen af Försam-
lingens Ledamöter och medlemmar [illegible]
ämna mig denna lägenhet, i händelse
Högädla Herr Professoren samt Höglofl:a Kej-
serl:a Hushållnings-Sällskapet wärdas be-
falla till min allerödmjukaste begäran, att
blifwa antagen, såsom Socken-Lärare med
den Lön, som är utsatt — Jag har den ä-
ran i djupaste ödmjukhet åberopa mig de m-
eddelade bewis af S:V: Consistorium samt
Herr Kyrkoherden Bohm, hwilken är Pa-
stor i Birkala Församling. — Dessutom, och [illegible]
jag redan ärnått Socken-barnens bifall
att handleda deras barn, då, sedan 18[illegible]
intet missnöje därwid blifwit förspordt,
jag troget uppfyllt mina plikter, hoppas
jag i djupaste ödmjukhet att blifwa fö-
re någon annan företrädd wid denna Skol-
mästare-Beställning; hälst jag därtill äg-

af Naturen fallenhet. Jag får äran i djupa-
ste ödmjukhet bifoga Utskrift af S:V: Consistorii
Ecclesiastici Protocoll af den 5. Martii 1806: samt
framhärda med djupaste wördnad

Högädla och Wittberömde Herr Professorens
och
Höglofl:e Kejserliga Hushållnings Sällskapets

Tammerfors den 28. December 1810:

Allerödmjukaste tjenare
Mathias Wesander
Studerande och innehafvare
af ett Skattehemman i Birkala.

Civis Academicus Matthias Wesander Viburgensis, som i flera år bodt i Birkala Socknen och Ylöjärwi Kapell, samt år 1806: vid en allmän Sockenstämma blifvit antagen till Sockne lärare därstädes hafwer, enligt såwäl undertecknads egna kännedom, som säkra underrättelser, sig stadigt wäl förhållit, och äfwen wid barnens underwisningen låtit förspörja mycken flit och skicklighet; hwarföre ward honom till wälförtjent wittnesbörd meddelt, af Ylöjärwi den 20 Febr: 18[illegible]

Mich: Tolwiander.
Kontr: Prost

Studeranden Herr Mathias Visander hwilken är sinnad att
hos Höga Vederbörande göra ansökning om Skole=Mästare
beställning antingen här i Messuby eller Birkala Socken, är
här å orten känd för en redelig och driftig Karl, har äfven
allmänhetens förtroende, troligt har Han sådana egenskaper, att
Han utan åtal kan bestrida sagde beställning, hwarföre Han
till det bästa recommenderas — Messuby den 24. December 1810.

Henr. Wickman

Afskrift

Utdrag af Consistorii Ecclesiastici Aboensis Protocoll hållit den 5te Mars 1806:

S. D. Studeranden Matts Wesander anhåller uti ingifwen Skrift, det Consistorium wille tillåta honom, att, enligt därom med Birkala Församlings Ledamöter träffad öfwerenskommelse i Kyrkostämma den 9de nästledne Februarii, samt emot de tillika utfäste förmåner, wara Barna Lärare i berörda Församling, samt därunder bydande Engeller. Detta mål tog Consistorium uti öfwerwägande; och ehuruwäl Consistorium ej kan förmena Församlingens medlemmar, att till widare nyttja Studeranden Wesanders biträde wid deras barns underwisning i Läsning och Bokstäfning, will dock Consistorium hafwa det öfwerlämnadt till tillträdande Pastor i Birkala, att härom med Församlingen närmare öfwerlägga. Ut supra.

In fidem Protocolli.
Ad: Rob. Hjelt

Riktigheten med Originalet intyga:

Carl Sjöstedt   Hendrik Häggborn

Till plats som Skolmästare vid
Ahlmanska skolarne. Recommenderas
Hos Kejserliga Hushållnings Sällskapet
Kadwanden Herr Mathias Wessander
såsom Kännare af Landtbruks skötningen
hvilken hann mångom till efterföljd
uti flera år uttöfvat uppå Sitt ägande
Hemman Mattila Skattet i Birkkala
Sochn hvarest Herr Wessander är som
Skolmästare anntagen, och hvilken
Syssla hann med innsikt tålamod
samt flit, och allom till nöjes förestått.
Men som vid nämde Syssla är ganska
små löner önskar och hvarpå Herr
Wessander vid tillsättandet af Lärare
å Ahlmanska Skolarne helst uti
Birkkala Sochn blifva i hågkommen
Hattanpää d. 25 December 1810.

Lars G. Lefrén

Att Studeranden Matts Wesander, hwilken uti några Års tid bott och vistats i Birkala Sokn och Teisjerwi Kapell, under hela tiden uppfört sig ganska anständigt, samt äfwen informerat och underwist Allmogens Barn; det intygar. Tammerfors den 24. December 1810.

J.M. Wahlman

Undervisaren och Sockne-barnen i denna
socken Herr Mathias Wesander har med
flit och skicklighet undervisat de barn
som under sednast framledne tvänne lag-
na tider varit i tillfälle at begagna Hans
undervisning; och har derutom uppfört sig
såsom anständigt och berömvärdt
uppförande samt ärft i sitt Hemmans-
bruk; hvilket på begäran intygas i

Birkkala den 27 Decemb. 1840

Sam. Bohlerz
Kyrkoherde

Inkom den 26 Januari 1811.

Allerödmjukaste Memorial

Med anledning af den på Åbo Tidningar intimerade annonce, om en Sockne Skrifvares antagande i Kirkala Soken; får jag härom ingifvande ganska liten lön ifrån Socken,

i djupaste ödmjukhet anhålla om nämnde
Sysslas erhållande i händelse Högloflige Kejser-
liga Finska Hushålls Sällskapet finner att
denna Syssla kunna Combineras med den tjä-
nst som Sacellans Adjunct i Sommarsalo
innehar; bör jag i detta ändamål här jämte
i lika djupaste ödmjukhet bifoga min tjen-
ste förteckning.

Birkala den 20 December 1810.

Jac. Juselius
Adj. Sacell: i Birk:
och Ylöjärvi

Till Högloft. Kejserliga Finska Hushålls Sällskapet.

Meriti Förteckning.

Jag är född den 22. Maji 1779. Student
den 16 Junii 1801. Prästvigd den 16 Junii
1804 till Adjunct vid Gymnasium i Åbo. Förord-
nad, till min nu innehafvande beställning, den
13 April 1808.

Jac. Juselius

Detta ödmjukaste Memorial!

Underrättad derom att i anled-
ning med framlidne Assessoren Ahl-
mans gjorda Testamentariska för-
fattning av Cedar Lunnarna i

Hvarefter Rector skall anhållas,
emedan jag ämnar i djupaste ödmjuk-
het anhålla att till denna [illegible]
Högvördiga [illegible] i [illegible]
att [illegible] jag i lika ödmjukhet
här bilägga [illegible] betyg

Åbo den 26. Junii 1810

Immanuel Leistedt
Studerande
vid Tavastlänska Nation

Studeranden Herr Immanuel Leistedt, är d. 11. December 1801 inskrifven i Tavastlänska nation, har sedermera på grund af sina omständigheter [illegible] längst [illegible] Academien, och så vidt mig och [illegible] men vetterligt är uppfört sig under denna tid [illegible] och [illegible] hvarom detta bevis, [illegible] till [illegible] Åbo d. 30. Junii 1810.

Carl N. Hellenius.
Inspect. Nation. Tavastens.

Studeranden af Tavastensiska Nation Herr Emanuel Degstedt, har Höst-Terminerne 1807 och 1808 samt Vår- och Höst-Term. 1809 och Vår-Termin 1810 bivistat de vanliga öfningarne i Seminario Theologico hållne; hvilket honom till bevis meddelas.

Åbo d. 29 Junii 1810.

Jacob Bonsdorff

Theol. Prof. och Inspector

Semin. Theolog.

Ödmjukaste Memorial!

Som enligt Ahlmanska testamentariska
författning, en Sockne Lärare, uti Birckala
Socken, af Åbo Län, med det första kom-
mer att antagas; vågar härmedelst, jag i
djupaste ödmjukhet anhålla att till

denna beställning höggunstigt blifva förordnad, i hvilket affseende jag lika ödmjukt får bifoga vederbörliga Bevis så väl öfver mina vid Academien förvärfvade kunskaper, som uppförande.

Åbo den 31. October 1810.

Abraham Sandell
Studerande vid Austra-
liska Nation.

At Studeranden af Australiska nation Herr Abraham Sandell uti Seminario Theologico härstädes i flera år bivistat de vanliga öfningarne, samt därvid inhämtat erforderlig kunskap i den kateketiska vägen, intygar af Åbo d. 31 Oct. 1810.

Studeranden herr Abraham Sandell, född i denna församling den 24 Januarii 1781, har härstädes gjordt sig känd af ett sedigt och anständigt uppförande; betygar Haliko den 31 December 1810.

Sh: Ignatius,
Prost och Kyrkoherde.

denna beställning höggunstigt blifva för-
ordnad, i hvilket afseende jag lika öd-
mjukt får bifoga vederbörliga Bevis,
så väl öfver mina vid Academien förspor-
[illegible]

Att Studeranden af Australiska Nation Herr Abraham
Sandell uti Seminario Theologico närstadt i flere
år bivistat de vanliga öfningarne, samt derwid
inhämtat erforderlig kunskap i den Catechetiska
vägen, intygar af Åbo d. 31 Oct. 1810.

Jacob Bonsdorff
Inspect. Sem. Theol.

Nation.

Att Studeranden Herr Abraham Sandell blifvit den 3 Julii år 1801 inskrifven såsom medlem af den härstädes Studerande Australiska Nationen, och att han derefter i flera terminer idkat studier vid härvarande Academie intygas. Emot hans seder är hos mig ingen anmälan gjord. Åbo den 30 Oct. 1810.

Gust.Gabr.Hällström
Inspector för den här
studerande Australiska
Nation.

Ink. d. 20 octob. 1810.

61.

Allerödmjukaste Memorial!

Till endera af de i Åbo Tidning nyss annonserade Skolmästare-Beställningar vid Ahlmanska Sochen-Skolarne i Birkala och Messuby Sochnar, får hos Kejserliga Finska Hushållnings Sällskapet jag, såsom Sökande, allerödmjukast anmäla mig, med lika ödmjuk anhållan, att till endera af nämnde Beställningar, helst till den i Messuby, höggunstigt varda förhulpen, på det jag, länge nog

oförtjent lidande, vid all min pröfvade Skicklighet, i synnerhet i undervisningsvägen, icke ännu måtte nödgas i mitt Fädernesland sakna all utväg till nödig bärgning för mig och de mina. —

Åbo den 24. October 1810.

Thom. Timoth. Rinander
Phil. Magister

Inkom d. 13 Februari 1812.

Svar exp: d. 27. Febr: 1812.

Memorial

Sedan Hans Kejserl. Maj:t i Nåder täckts [illegible] [illegible] [illegible] Penningar till Lön åt en Skole-Lärare i Tammerfors Stad, hvar-vid derstädes hållen Samman-komst den 19. sistlidne Januari, fråga uppstått, angående an-skaffande af tjenlig man, ej mindre för Barnen, än de äldre, som af undervisningen i Skolan skulle sig begagna. Och som af det vid denna för-hållning förda, hvaraf till Consi-storium insände Protocoll inhämtas, det Församlingens Medlemmar förenat sig, att hos Handlan-den Birger Lundahl för anordning som nu tillbuda, ehuru [illegible] Kejserl. Finska Hushållnings Sällskapet skulle [illegible] att [illegible] [illegible] till Skola inrätt-ningens befrämjande i denna Stad, [illegible] ock [illegible] af [illegible] ett [illegible] Hus med [illegible] af en Plantage [illegible] Kejserl. Finska Hushållnings Sällskapet jemväl

i

att Skrifvaren till bemälte
Lundahl skulle framdeles [illegible]
emellertid, jemte [illegible], [illegible]
tillfälle [illegible] af [illegible] [illegible]
blifvit beviljadt. Hvarom Consisto-
rium, i underdånighet af Samma-
[illegible] [illegible] [illegible]
vid nämnde [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
gen, att då tiden till [illegible]
[illegible] af [illegible] [illegible]
Hr Lundahls meriter, [illegible]
[illegible] för [illegible], om [illegible] af
[illegible] Hushållaren Lundahl [illegible]
[illegible] [illegible] om att [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Kejserl. Finska Hushållnings-
Sällskapets [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] befordran
Åbo Domkapitel den 5. Febr. 18[illegible]

Jac: Tengström

[illegible] Cavander — Gust. Gadolin — [illegible]

Gust. Gabr. Hällström — And. Joh. Lagus

C. Blanckm. Cavander

Kejserl. Finska Hushållnings Sällskapet.

Högädle Herr Secreterare.

Härhos får jag i djupaste ödmjukhet insända Allmänska Skolans handlingar för sistförflutna året, samt i lika ödmjukhet anhålla, det värdes Högädle Herr

Enligt Högvördad föreskrift, ålägger mig att i djupaste ödmjukhet insända berättelse om Allmänska Skolan i Birkala Socken under sistförflutna året.

Uppå vederbörliga kungörelser, hafva de på hössol.

Secreteraren vara af den godhet och tillsända mig ej mindre räkningens innehåll för år 1816, än sednare halfva årets lön för 1817, jemte des räknings belopp likasom förra halfva årets lön för innevarande år.

Med djupaste vördnad framlefver Högädle Herr Secreterarens

Birkala den 13 Juni 1818.

ödmjukaste tjenare
Carl Reinh. Lundmark

... att tidlig ... nämnda ... i ...
... Kapitel ...
Åbo Domkapitel den 5. Febr. 18..

Jac. Tengström

... Cavander — Carl Gadolin — Gabr. ...
Gust. Gabr. Hällström. And. Joh. Lagus

C. Blanckin, Cavander.

Kejserl. ... ...

Ank. d. 30 Juni 1818

N:o 419

64

Allerödmjukaste Memorial!

Enligt Högvördad föreskrift, ålägger mig att i djupaste ödmjukhet insända berättelse om Ahlmanska Skolan i Birkala Socken under sist förflutna året.

Efter vederbörliga kungörelser, hafva de på hospit...

jande förteckning upptagne barn, infunnit sig till begag-
nande af underwisningen i nämnde Skola; då de efter
förutgånget förhör i Matrikeln blifwit inskrefne och
erhållit underwisning i bokstafs-kännedom fyra gossar o[ch]
fem flickor, stafning innan- och utan-läsning alla de på
förteckningen upptagne, samt twänne Gossar skrifv[a]
och räknat hwars föräldrar det åstundat; af hwil-
ka, tretton warit så aflägsna att de lefwat af kost...
hwaraf den större delen läst förelaggde läxor eh-
ru de detta är ej biwistat Skolan. Till kyrkogång
hafva barnen äfwen blifwit hållne då årstiden
det medgifwit samt till sång och tonöfning ~~för~~

Birkala den 2[illegible] Januarii 1818.

Carl Reinhold Lundmark

k. d. 18 Juli 1818 № 450 65.

Gunstige Herrar!

Härmed får jag insända till
Min Herr Sockne Schol Exa-
mens Protocollet, Lärarens
Förteckning Af Dem Barn
willes för Hushålls Sällska-
pet presentera och om
möjeligt är med första
skaffa Honom Lön, ty när

Hörgående handlingar för Ahlman-
ska Skolan i denna wårtermin, Anhål-
les Aldra ödmjukast att till Kejser. Fi-
ninska Hushållnings Sällskapets pröfk-
ning föredragas; hwarjemte jag i likba...

i Djupaste öd-
Ahlmanska...
in år 1818.
fwa de på

ja
na
för
ert
fen
för
ore
ka
hi
re
hi
de
N

bygger han sjelf hä
åt sig, och får Scho
ungdomen —
Förlåt åt jag nu med
Doctorns skadd på eg
de fot, måste bräts
och slarfva —
Med Högaktning
förbl.
Gunstige Broders

Weselared d. 6te Julii 1818.

ödm. tjenare
C. C. Hildén

Alla ödmjukaste Memorial!

Ink. d. 1 Aug 1818 N:o 470. 66.

Högädle Herr Secreterare!

Horgåande handlingar för Ahlman i Djupasjö ödeska skolan i denna vårtermin, Anhålles Aldra ödmjukast att till Kejserliga Finska Hushållnings Sällskapets granskning föredragas; hvarjemte jag i likamåtto

i Djupasjö ödeska Ahlmanska
... in år 1818. —
... hva de på —

byggen han sjelf hä
åt sig, och får Scho
ungdomen —
Förlåt att jag nu med
Doctorn stadd på res
de fet måste bråt
och skarfeda —
Med Högacktning
förbl.r
Gunstige Broders

ödmjukhet anhåller, det vårdis Hög
ädle Herr Secreteraren till Skolans be-
hof tillsända en eller två exemplar
af Gamla och nya Testamentet Finska
Biblar. Äfvensom min bön i lika
ödmjukhet vore, att få min halfva
års lön och räknings belopp för förledna
år, jemte innevarande årshalfva lön
Med djupaste vördnad
framlefver
Högädle Herr Secreterarens

sp. Birkala den 12 Julii 1818.

Aldra ödmjukaste
tjenare
G.K. Lundmark

Skolan vore väl [illegible]; behof af andra finska böcker.

Aller ödmjukaste Memorial!

Högvördad föreskrift, ålägger mig att i djupaste öd-
mjukhet inkomma med berättelse om [illegible]
Skolan i denna Socken för vårtermin år 1818. —
Efter vederbörliga kungörelser, hafva de på —

hosföljande förteckning upptagne barn, infunnit sig

till begagnande af underwisningen, samt efter

pröfningen, i Matrikeln inskrefne: erhållit un-

derwisning i Bokstafs-kännedom fem Gossar och twän-

ne flickor, stafning innan- och utanläsning alla de

på förteckningen upptagne, utom Widbohm som

anmärkt är, förut warit uti Åbo Stor-Skola lasst,

skrifwit och räknadt till och med bråk i sorter: och

trenne gossar och twänne flickor äfwen skrifwit afläggit

Af de som lefwat med egen kost war blott en Goss

derutom hafwa näst de hemmawarande, läst de

dem förut gifna läxor. Uti kyrkogång, bön och

sång, hafwa de bäst och begripligast altid blifwit

withållne, äfwensom de mindre och mindre be-

gripliga warit närwarande.

Birckala den 18 Julii 1818

Carl Reinhold Lundmark